

СЛУЖ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА

830

Sluzbeni vesnik SR

Makedonia

91001 Skopje

fah 51

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски односно хрватскосрпски, словенечки, македонски, албански и унгарски јазик. — Огласи според тарифата. — Жиро сметка кај Службата на општествено книговодство. 60802-603-19644

П—к

БЕЛГРАД

БРОЈ 44

ГОД. XXXIX

Претплата за 1983 год. изнесува 1.425 динари. Рок за рекламации 15 дена. — Редакција: Улица Јована Ристика број 1. Пошт. факс 226. — Телефон: Централна 650-135; Уредништво 651-855; Служба за претплата 651-732; Телекс 11756

556.

Врз основа на член 57 од Законот за општонародната одбрана („Службен лист на СФРЈ“, бр. 21/82), Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА МАТЕРИЈАЛНАТА ОБ- ВРСКА НА ГРАЃАНИТЕ И НА ОСНОВНИТЕ И ДРУГИ ОРГАНИЗАЦИИ НА ЗДРУЖЕН ТРУД ЗА ПОТРЕБИ НА ОПШТОНАРОДНАТА ОДБРАНА

1. Материјални средства

Член 1

Граѓаните, основните и други организации на здружен труд, самоуправните интересни заедници, работните заедници, граѓанските правни лица и работните луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓани, општествено-политичките и други општествени организации во смисла на член 28 став 1 и член 53 став 1 од Законот за општонародната одбрана се должни да ги даваат следните материјални средства и објекти:

1) моторни и приклучни возила за друмски сообраќај, и тоа:

а) патнички возила од сите видови и капацитети;

б) возила за пренос на товар и влечење од сите видови, капацитет и носивост;

в) специјални возила од сите видови и намени;

г) приколки, полуприколки и други приклучоци за моторни возила за друмски сообраќај, од сите видови;

2) автомобилски дигалки и дигалки — виљушкари, од сите видови и капацитет, како и сите други средства за интегрален транспорт (контејнери, палети, бокс-палети и уреди на терминали);

3) градежни и инженериски машини и агрегати од сите видови, на сопствен погон и без него;

4) трактори со приколки и со други приклучни машини;

5) казани и уреди за топење на битумен, шприц-машини, пумпи за асфалт и агрегати за осветление, од сите видови;

6) бродови, чамци и други пловни средства за поморскиот и речниот сообраќај, од сите видови и намени, со комплекти на опрема, резервни делови, алат и техничка документација;

7) објекти, постројки и уреди наменети за пловидба или снабдување, одржување и ремонт на пловила, и тоа:

а) луки и пристаништа, со уреди за опслужување на пловидбата, складовен простор и средства за натовар и растовар;

б) објекти и средства за снабдување на бродови со струја, вода и гориво;

в) објекти и уреди за ремонт на бродови и на морско и речно осветление;

г) сигнални станици, објекти и средства за електронска навигација;

д) опрема и средства за подводни активности од сите видови;

8) воздухоплови од сите видови;

9) аеродроми со хангари и други објекти и уреди за регулирање на воздушниот сообраќај;

10) складови на погонски материјал за воздушен сообраќај;

11) земски радионавигациони средства и опрема за одржување на врски и контрола на летањето;

12) сметачи и други електронски средства од сите видови;

13) радио и радиорелејни, телефонски, телеграфски и други средства и уреди за врски, односно системи, нивни комплекти (прибор) и извори на електрична енергија и телефонски и телеграфски линии;

14) радиолошка опрема за одржување и ремонт (општ и специјален алат, компресори, дигалки, уреди, испитни маси, испитни станици, машини работилки);

15) акумулаторски станици, станици за добивање и полнење шишиња со ацетилен и кислород и станици за полнење и одржување на противпожарни средства;

16) метеоролошки и други лаборатории наменети за задачи на метеорологијата;

17) извори на електрична енергија од 110 V, 220 V и 380 V (стационарни и подвижни електрични агрегати, мали централи на вода, ветер и сончева енергија) и хемиски извори на струја (сите видови и типови на акумулатори);

18) пумпи и компресорски станици и агрегати за вода, складови на погонско гориво и мазиво, складови за сместување на муниција и минско-експлозивни средства, складови за сместување на резервни делови, репродукциони и потрошни материјали, човечка и добиточна храна, опрема и друг материјал;

19) велосипеди и мотоцикли, од сите видови;

20) запрежни возила од сите видови;

21) јавачки, теглечки и товарен добиток;

22) јавачки, запрежен и товарен прибор кон јавачки, теглечки и товарен добиток;

23) станбени и други згради и земјишта со уреди и инсталации и сервисни и работилнички објекти со соодветни инсталации и придружна инфраструктура за одржување и ремонт на средствата;

24) опрема и средства за развивање на нови болници и други здравствени установи.

Покрај средствата од став 1 на овој член, граѓаните се должни да даваат и оружје.

Кон материјалните средства од ст. 1 и 2 на овој член (во натамошниот текст: средства) се даваат и

соодветната опрема, алат, прибор и резервни делови, што им припаѓаат на тие средства, како и потребната техничка документација.

II. Евиденција на средствата

Член 2

Евиденција за средствата од член 1 на оваа уредба води надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.

Средствата се попишуваат врз основа на евиденциите што ги водат надлежните органи и организации, односно врз основа на евиденциите што ги водат основните и други организации на здружен труд и други самоуправни организации и заедници.

Член 3

Органите и организациите што водат евиденција за средствата се должни, на барање од надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина, да достават податоци за средствата заради попис и водење евиденција за потребите на општонародната одбрана.

Граѓаните и основните и други организации на здружен труд, самоуправните интересни заедници, граѓанските правни лица, работните луѓе што самостојно вршат дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓани, општествено-политичките и други општествени организации (во натамошниот текст: иматели на средства) се должни на надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина да му ги стават на увид податоците и исправите за средствата и да му овозможат да ги прегледа средствата заради попис и водење евиденција за потреби на општонародната одбрана.

Ако за одделни средства од член 1 на оваа уредба не се води евиденција или податоците од тие евиденции не се доволни, надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина ќе изврши преглед на тие средства и врз основа на прегледот ќе устрои евиденција за попишаните средства.

Член 4

Евиденцијата за средствата попишани за потреби на општонародната одбрана содржи податоци за имателите на средствата, за видот, типот, марката, носивоста и другите индивидуални ознаки на средствата, како и неопходни податоци за состојбата и за можностите за нивно користење.

Сојузниот секретар за народна одбрана ги пропишува начинот за водење евиденција на попишаните средства и обрасците за таа евиденција.

III. Начин на земање и предземање на средства за потреби на вооружените сили

Член 5

Земање на средства попишани за потреби на вооружените сили врши надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина кој води евиденција за средствата, според добиените бројни распореди на средствата од пописот, а во согласност со утврдените критериуми и приоритети на пополнување.

Пои земањето на средства, надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина им издава на имателите на средствата исправи во кои покрај основните податоци за средствата се назначува воената единица или воената установа, времето и местото на предавање на попишаните средства.

Член 6

Согласно со одредбата од член 29 став 2 и член 55 став 1 од Законот за општонародната одбрана имателите на средства се должни на барање од над-

лежниот општински орган да ѝ предадат на определена воена единица или воена установа средства во исправна состојба.

Ако во времето кога ќе се нареди предавање кај имателот на средства не се затекне средството распоредено за потребите на вооружените сили или се затекне на таква оддалеченост што оневозможува навремено да ѝ се предаде на воената единица или воената установа, имателот на средствата е должен наместо тоа средство да ѝ предаде на определената воена единица или воена установа друго соодветно средство.

Ако имателот на средствата нема соодветно средство кое во смисла на став 2 од овој член, би ѝ го предал на воената единица односно воената установа, должен е за тоа веднаш да го извести надлежниот орган на управата кој ќе обезбеди распоред и упатување на друго соодветно средство во воената единица односно воената установа.

Член 7

Средствата во воената единица и воената установа ги примаат лица или комисии што ќе ги определи старешината на воената единица односно воената установа за чии потреби се земаат.

При приемот на средствата се утврдува нивната исправност и подобност за употреба, снабденоста со соодветна опрема, алат, прибор, резервни делови, гориво, техничка документација и др.

Ако предадените средства се неисправни или неподобни за употреба им се враќаат на имателите на средствата, а воената единица или воената установа ќе побара од надлежниот општински орган за потребите на нејзиното пополнување да распореди и упати други соодветни средства.

Воената единица односно воената установа му издава за предаденото средство потврда на имателот на средствата.

IV. Надомест за доставување и користење на средства за потреби на вооружените сили

Член 8

За доставување и користење на земени средства за потреби на вооружените сили, на имателите на средствата чии средства се доставени односно користени им припаѓа надомест определен со Тарифата на надомести за користење на попишаните средства земени за потреби на вооружените сили (во натамошниот текст: Тарифа), која е составен дел на оваа уредба.

Ако надоместот определен со Тарифата е помал од износот на задолжителните давања што го товарат средството или од износот што имателот на средствата му го плаќа на друго лице за користење на таквото средство заради вршење на неопходни задачи и работи, на имателот на средството му припаѓа надомест во износ на задолжителните давања, односно во износ на закупнината за средството што одговара на месните околности.

Член 9

За користење на станбени и други згради и земјишта, со уредите и инсталациите од член 1 став 1 точ. 18 и 23 на оваа уредба, надоместот се определува според закупнината што во времето на нивното користење е вообичаена во местото каде што се наоѓа зградата или земјиштето.

Член 10

Надоместот на користење на средствата припаѓа од денот на предавањето до денот на враќањето на средството.

Во време на користење се засметува и времето потребно за доставување на средството до местото на предавање и времето потребно за враќање на средството до местото од каде што е донесено.

Ако средството се користи 12 или повеќе часа се исплатува целиот дневен износ на надоместот, а ако се користи помалку од 12 часа — половина од дневниот износ.

Надоместот за користење на средството се исплатува во рок од 15 дена од денот на враќањето. Ако средството се користи подолго од 30 дена, на барање од имателот на средството надоместот се исплатува месечно наназад.

Член 11

На имателите на средствата им припаѓа надомест на превозните трошоци и дневница за патување на лицето во врска со предавањето и преземањето на средството.

Надомест на превозните трошоци се исплатува според цените на превозот со средства на јавниот сообраќај, и тоа само ако местото на предавање односно преземање на средството е оддалечено повеќе од 10 km од седиштето односно живеалиштето на имателот на средството.

Дневници за патување се исплатуваат за времето потребно за доставување и предавање на средството и за враќање на лицето до седиштето односно живеалиштето на имателот на средството, односно за времето потребно за доаѓање заради преземање на средството, и за враќање до седиштето односно живеалиштето.

Дневниците за патување од став 3 на овој член се пресметува и исплатуваат според протисите за патните и други трошоци во Југословенската народна армија.

Член 12

При враќањето на средството на имателот на средствата му се дава количина на погонско гориво и мазиво односно добитачна храна што е потрошена заради доставување и враќање на средството, односно за исхрана на добитокот. Ако не му се дава гориво и мазиво на имателот на средството, тогаш за таа количина се исплатува паричен надомест според месните пазарни цени.

Член 13

Надомест од чл. 11 и 12 на оваа уредба не му припаѓа на имателот на средство ако средството не е земено за потреби на вооружените сили, туку му е вратено на имателот на средства поради неисправност односно неупотребливост, за која имателот на средството не го известил навремено надлежниот орган.

V. Постапка за утврдување на надоместот за оштетени, уништени или исчезнати средства земени за потреби на Југословенската народна армија во мир

Член 14

На имателот на средства му припаѓа надомест ако земеното средство е оштетено, уништено или исчезнало за време на воени вежби на единици и установи на Југословенската народна армија.

За уништено или исчезнато средство висината на надоместот се определува според месната пазарна вредност што тоа средство ја имало во часот на предавањето.

За оштетено средство припаѓа надомест во висина на разликата меѓу месната пазарна вредност на средството во времето на предавањето и неговата вредност во часот на враќањето на имателот на средствата, земајќи ги предвид намалените вредности настанати поради редовната употреба на средството.

Ако оштетеното средство не може да се поправи односно ако разболениот добиток не може да се излекува на имателот на средствата му припаѓа надомест утврден на начинот од став 2 на овој член, намален за преостанатата вредност на средството ако тоа му се враќа на имателот на средствата.

Ако средството е поправено пред неговото враќање на имателот на средството му припаѓа надомест во износ на намалената вредност на средството, а ако со поправката е зголемена вредноста на средството, надоместот за користење на средствата предвиден со Тарифата се намалува за износот на зголемената вредност на средството.

Член 15

Старешината на единица или установа на Југословенската народна армија на положба командант на самостоен баталјон или на повисока положба формира комисија од три члена. Оваа комисија го утврдува надоместот за оштетено, уништено или исчезнато средство.

Постапката за утврдување на надоместот за оштетени, уништени или исчезнати средства се поведува по службена должност или на барање од имателот на средствата.

Комисијата за утврдување на надоместот писмено го известува имателот на средствата за надоместот што го утврдила за средството што е оштетено, уништено или исчезнато.

Извештајот за утврдениот надомест комисијата го доставува до органот надлежен за донесување решение за исплатување на надоместот и до имателот на средството.

Ако имателот на средствата не е задоволен со висината на надоместот што го утврдила комисијата, надлежниот старешина од член 16 на оваа уредба во решението за исплатување на надомест ќе го упати имателот на средството дека разликата на надоместот може да ја бара по судски пат.

Член 16

Решение за исплатување надомест за користење на средствата и решение за исплатување надомест за оштетено, уништено или исчезнато средство земено за потреби на воени вежби на единици и установи на Југословенската народна армија, донесува воениот старешина на положба командант на самостоен баталјон и на повисока положба.

Решението за исплатување надомест од став 1 на овој член се донесува врз основа на извештајот на комисијата.

VI. Завршни одредби

Член 1

Со денот на влегувањето во сила на оваа уредба престанува да важи Уредбата за спроведување на материјалната обврска на организациите на здружениот труд, други самоуправни организации и заедници и на граѓаните за потреби на народната одбрана („Службен лист на СФРЈ“, бр. 4/75).

Член 2

Оваа уредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Е. п. бр. 418

21 јули 1983 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Милка Планинц, с. р.

ТАРИФА **НА НАДОМЕСТИТЕ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ПОПИ-** **ШАНИТЕ СРЕДСТВА ЗЕМЕНИ ЗА ПОТРЕБИ НА** **ВООРУЖЕНИТЕ СИЛИ**

Динари

Висината на надоместот од член 8 на Уредбата за спроведување на материјалната обврска на организациите на здружен труд, други самоуправни организации и заедници и на граѓаните за потреби на вооружените сили (во натамошниот текст: Уредбата) изнесува месечно:

- 1) на патнички автомобили и комбинирани возила според работната зафатнина на моторот, и тоа:

Динари

— до 1000 cm	— — — — —	1.500
— преку 1000 до 1500 cm ³	— — — — —	2.000
— преку 1500 до 2000 cm ³	— — — — —	2.800
— преку 2.000 cm ³	— — — — —	3.600
2) за теренски автомобили без оглед на бројот на седиштата	— — — — —	3.600
3) за автобуси, според бројот на седиштата, и тоа:		
— од 9 до 23 седишта	— — — — —	16.000
— од 24 до 39 седишта	— — — — —	18.000
— преку 39 седишта	— — — — —	35.000

Висината на надоместот од точка 3 на оваа тарифа определена за автобуси се исплатува само ако давател на автобусот е организација на здружен труд која се занимава со превоз на патници во градскиот и меѓуградскиот јавен сообраќај.

Висината на надоместот за автобуси на организациите на здружен труд и на други самоуправни организации и заедници, кои не се занимаваат со превоз на патници во градскиот и меѓуградскиот јавен сообраќај, без оглед на бројот на седиштата, изнесува 18.000 динари;

- 4) за товарни возила, според носивоста, и тоа:

Динари

— до 2 тона носивост	— — — — —	3.600
— преку 2 до 3 тона носивост	— — — — —	4.800
— преку 3 до 5 тона носивост	— — — — —	6.300
— преку 5 до 7 тони носивост	— — — — —	12.000
— преку 7 тони носивост	— — — — —	18.000

- 5) за теглаци, и тоа:

— теглач со седло до 8 тони	— — — — —	8.000
— теглач со седло преку 8 тони	— — — — —	15.000

- 6) за специјални возила, и тоа:

— авто-работилница	— — — — —	17.000
— пожарникарски автомобил	— — — — —	14.000
— санитарски автомобил	— — — — —	4.600
— радиостаница	— — — — —	4.600
— автомобил за превоз на леб	— — — — —	5.000
— автомобил на превоз на губре	— — — — —	6.600
— авто-ладилник за месо	— — — — —	14.000
— цистерна за гориво до 10 тони	— — — — —	20.000
— цистерна за гориво преку 10 тони	— — — — —	25.000
— цистерна за вода	— — — — —	12.000

- 7) за автомобилски приколки и специјални товарни приколки според носивоста, и тоа:

— до 2 тони носивост	— — — — —	1.400
— преку 2 до 4 тони носивост	— — — — —	2.800
— преку 4 тони носивост	— — — — —	6.500

- 8) полуприколки товарни и специјални, и тоа:

— полуприколка товарна до 15 тони	—	5.000
— полуприколка товарна преку 15 тони	—	10.000
— полуприколка специјална до 15 тони	—	15.000
— полуприколка специјална преку 15 тони	— — — — —	25.000

- 9) за мотоцикли, според работната зафатнина на моторот, и тоа:

— до 175 cm ³	— — — — —	280
— од 175 до 250 cm ³	— — — — —	420
— од 250 до 500 cm ³	— — — — —	1.000
— преку 500 cm ³	— — — — —	1.400

- 10) за велосипеди — — — — — 180

- 11) за трактори:

— на тркала, за 1 KS јачина на моторот	—	70
— гасеничари, за 1 KS јачина на моторот	— — — — —	120

- 12) за тракторски приколки, според носивоста, и тоа:

— од 0,5 до 2,5 тони	— — — — —	1.200
— од 3 до 4,5 тони	— — — — —	2.000
— преку 4,5 тони	— — — — —	2.600

- 13) за бродови, по BRT, KS односно по тон носивост:

- а) за бродови чии корисници се организации на здружен труд, и тоа:

— бродови на море — за BRT	— — —	1.000
— бродови со сопствен погон, на внатрешните пловни патишта, — за KS	— — —	520
— бродови без погон, на внатрешните пловни патишта, по тон носивост	— — —	85

- б) за бродови чии сопственици се граѓани, и тоа:

— бродови на море — за BRT	— — —	340
— бродови со сопствен погон, на внатрешните пловни патишта — за KS	— — —	180
— бродови без погон, на внатрешните пловни патишта — по тон носивост	— — —	55

14) за користење на објекти со опрема и уреди што служат за нивната основна намена, како што се луки, пристаништа, аеродроми и слични објекти од член 1 на Уредбата, кои за време на вежби не се користат за сместување на луѓе и материјали — висината на фактичките трошоци што организацијата на здружен труд ги има поради користење на објекти за потреби на вежби:

- 15) за запрежни возила, според бројот на оските и видот, и тоа:

Динари

а) кола со една оска (чеза, карета, сака)	—	250
б) кола со две оски:		
— народна кола со канти, лотри	—	250
— шпедитерска кола со федери или без федери	— — — — —	800

Динари

558.

16) за запрежен и јавачки прибор:

— амут кожен — — — — —	50
— амут кожен со камут — — — — —	80
— амут конопен — — — — —	50
— седло — војнички модел — — — — —	30
— самар дрвен — — — — —	30

17) за теглечки и товарен добиток (коњи, маски, мулиња и магарина) според групите, и тоа:

— прва група — возни и јавачки копитарии — — — — —	7 500
— втора група — товарни копитарии — — — — —	6 000

18) за користење на другите средства од член 1 на оваа уредба висината на надоместот се утврдува врз основа на податоците од книговодството на имателот на средствата, и се исплатува во висината на задолжителните давања што ги товарат средствата за време на вежба.

Дневниот износ на надоместот според оваа тарифа се утврдува така што месечниот износ на надоместот ќе се подели со бројот 30.

557.

Врз основа на член 33 став 3 и член 34 став 4 од Законот за преминување на државната граница и за движење во граничниот појас („Службен лист на СФРЈ“, бр. 34/79 и 56/80), во спогодба со сојузниот секретар за народна одбрана, сојузниот секретар за внатрешни работи издава

НАРЕДБА

ЗА ИЗМЕНА И ДОПОЛНЕНИЕ НА НАРЕДБАТА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ДЕЛОВИТЕ НА ГРАНИЧНИОТ ПОЈАС ВО КОИ ДРЖАВЈАНИ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА И СТРАНЦИ МОЖАТ ДА СЕ ДВИЖАТ И ДА ПРЕСТОЈУВААТ БЕЗ ДОЗВОЛА

1. Во Наредбата за определување на деловите на граничниот појас во кои државјани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и странци можат да се движат и да престојуваат без дозвола („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/80) во точка 1 под в) одредбата под 1 се брише.

Досегашните одредби под 2 и 3 стануваат одредби под 1 и 2.

2. По точка 3 се додава нова точка 4, која гласи:

„4. Во деловите на граничниот појас на државната граница кон Народна Република Унгарија на државјани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и на странци им се одобрува движење без дозвола за движење и престој во граничниот појас — дење и ноќе во текот на целата година — по локалниот пат број 2036, од km 21.300 до km 24, што ги поврзува прекудраските села на Гола (на територијата на општина Копривница) и Ждала (на територијата на општина Гурјевац).“

Досегашната точка 4 станува точка 5.

3. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

П. бр. 286-10-6/8
11 август 1983 година
Белград

Сојузен секретар
за внатрешни работи,
Стање Доланц, с. р.

Врз основа на член 136 точка 1а од Законот за основите на системот за врски („Службен лист на СФРЈ“, бр. 24/74 и 29/77), во спогодба со претседателот на Сојузниот комитет за енергетика и индустрија, претседателот на Сојузниот комитет за сообраќај и врски пропишува

**П РА В И Л Н И К
ЗА ТЕХНИЧКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПРЕНОСНИТЕ И ЦЕБНИТЕ РАДИОСТАНИЦИ**

I. УВОДНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат техничките карактеристики на преносните и цебните радиостаници (во натамошниот текст: радиостаници) што се користат:

- 1) во копнените подвижни радиослужби;
- 2) за предавање, односно прием на радиотелефонски емисии со:
 - фреквенциска или фазна модулација (вид на емисијата F3E или G3E);
 - ширина на потребниот опсег од 16 kHz;
 - максимална девијација на фреквенцијата од ± 5 kHz;
 - максимална модулирачка фреквенција од 3 kHz;
 - вертикална поларизација на изворот;
- 3) во VHF и UHF опсези помеѓу 68 и 470 MHz;
- 4) во еден или повеќе канали со растојание (помеѓу централните фреквенции на соседните канали) од 25 kHz;
- 5) со симплексна работа (со една или две фреквенции) или семидуплексна работа.

Член 2

Подолу наведените изрази, во смисла на овој правилник, имаат следно значење:

1) АМ нивото на шумот и на брмчењето на радио-предавателот е вршниот напон на неизменична компонента на излезот на линеарниот детектор на обвивката што е предизвикана со несакана асинхрона амплитудска модулација во отсуство на кое и да е надворешно референтно ниво (референтното ниво е еднакво на напонот на еднонасочната компонента на излезот на детекторот што ѝ одговара на континуалната емисија во отсуство на кој и да било надворешен модулирачки сигнал);

2) амплитудно-фреквенциска карактеристика на радиопредавателот е:

— промена на девијацијата на фреквенцијата во функција на фреквенцијата на аудиофреквенцискиот влезен сигнал на константно ниво; или

— промена на нивото на аудиофреквенцискиот влезен сигнал во функција во фреквенцијата за константната девијација на фреквенцијата;

3) амплитудно-фреквенциска карактеристика на радиоприемникот е промена на нивото на аудиофреквенциската излезна моќност во функција на модулирачка фреквенција на изворот на влезениот сигнал за константната девијација на фреквенцијата на влезниот сигнал;

4) антена е направа што се користи за емисија или прием на радиобранови;

5) аудиофреквенциско оптоварување е излезен електроакустички претворац за радиоприемник со интегрален електроакустички претворац на аудиофреквенциите;

6) аудиофреквенциско испитно оптоварување е импедансиската мрежа што го заменува оптоварувањето на кое радиоприемникот е приклучен при нормални работни услови. Таа мрежа ја симулира импедансата на нормалното оптоварување и на кој и да било вод со кој тоа обично се употребува;

7) автоматска блокада (сквелч) на радиоприемникот е постапка на автоматско потиснување на кој и да било аудиофреквенциски излезен сигнал кога нивото на влезниот сигнал или односот на сигналот и шумот на излезот од радиоприемникот е помал од некоја претходно определена вредност;

8) блокирање на радиоприемникот е намалување на односот $S + III + I$ и $III + I$ за определена вредност поради присуството на несакан влезен сигнал на определена блиска фреквенција;

9) деакцентуација е постапка на обновување на релативната амплитуда на синусоидалните компоненти на демодулираниот сигнал на вредноста што ја имале пред да биде применета преакцентуацијата;

10) девијација на фреквенцијата е разликата помеѓу максималната (или минималната) вредност на моментната фреквенција и на централната фреквенција во присуство на модулација;

11) димензии на радиостаницата се мерките на просторот што ги зазема куќиштето на основниот радиоуред без придружната опрема која може да се одвои;

12) цевна радиостаница е преносна радиостаница што е згодна да се носи во облека, првечствено во цев;

13) ефективна зрачена моќност на радиопредавателот (со интегрална антена) е производ на моќноста што се доведува до антената и на нејзината добивка во посматраната насока во однос на полубрановиот дипол;

14) фактор на аудиофреквенциското хармонично изобличување на радиопредавателот е односот, изразен во проценти, на ефективната вредност на напонот на вториот хармоник и на вишите хармоници на излезот на мерниот демодулатор и на ефективната вредност на напонот на сите хармоници, за синусоидалниот аудиофреквенциски влезен сигнал на определена фреквенција и амплитуда;

15) фактор на хармоничното изобличување на радиоприемникот е односот, изразен во проценти, на ефективната вредност на напонот на вториот хармоник и на повисоките хармоници на излезот од радиоприемникот и на ефективната вредност на напонот на сите хармоници, за определена аудиофреквенциска излезна моќност и за определена модулирачка фреквенција и девијација на фреквенцијата на влезниот сигнал;

16) ФМ нивото на шумот и на брмчењето на радиопредавателот е ефективниот напон на наизменичната компонента на излезот на мерниот демодулатор што е предизвикан со несакана асинхрона фреквенциска модулација во отсуство на кој и да било надворешен модулирачки сигнал, изразен во dB во однос на определено референтно ниво (референтното ниво е еднакво на ефективниот напон на наизменичната компонента што се јавува на излезот на демодулаторот при стандардна модулација на радиопредавателот);

17) фреквенцискиот опсег на радиостаница е опсегот на фреквенциите во рамките на кои радиостаницата може да биде дотерана за работа;

18) грешка на фреквенцијата на радиопредавателот е разликата помеѓу фреквенцијата на немодулираниот носител и на доделената фреквенција, изразена во милионити делови. За целите на мерењето, доделената фреквенција е која и да било номинална фреквенција;

19) интегрална антена е антената што се смета интегрален дел на радиоуредот, т.е. што постојано е приклучена на радиоуредот без употреба на надворешен вод;

20) максимална девијација на фреквенцијата на радиопредавателот е вредноста на која девијацијата на фреквенцијата мора да биде ограничена според прописот;

21) маса на радиостаницата е масата на основниот радиоуред и на придружната опрема што е потребна за неговата наменска употреба;

22) номинална аудиофреквенциска излезна моќност на радиоприемникот е моќноста што ја определител производителот и која, под определени услови на работа, треба да биде расположива на излезниот приклучок на радиоприемникот кога тој е споен на определено оптоварување;

23) напон на крајот на траењето на батеријата е напонот на оптоварената батерија при кој карактеристиките на радиоуредот ќе опаднат на определена вредност;

24) номинална излезна моќност на радиопредавателот е моќноста што ја определител производителот и која, под определени услови на работа, треба да биде расположива на излезниот приклучок на радиопредавателот кога тој е споен на определено оптоварување;

25) нивото на шумот и на брмчењето на радиоприемникот е односот, изразен во dB, на несаканата аудиофреквенциска излезна моќност во отсуство на модулација на излезот на влезниот сигнал и на номиналната аудиофреквенциска излезна моќност во присуство на определена модулација, за определено ниво на влезниот сигнал;

26) односот $S + III + I$ и $III + I$ е скратена ознака за односот, изразен во dB, на аудиофреквенциската излезна моќност „Сигнал + Шум + Изобличување“ и на аудиофреквенциската излезна моќност „Шум + Изобличување“;

27) ограничување на модулацијата на радиопредавателот е постапка која, по правило, се врши во аудиофреквенциски степени, а со кои се спречува радиопредавателот, поради модулација, да произведува девијација на фреквенцијата чија вредност ја преминува максималната девијација на фреквенцијата;

28) преакцентуација е постапка на зголемување на релативната амплитуда на синусоидалните компоненти на повисоките фреквенции на модулираниот сигнал во согласност со претходно определена карактеристика;

29) преносна радиостаница е подвижна радиостаница што може да се носи во рака, на ремен, на рамо (преку рамо), на грб или на сличен начин, а чиј радиоуред, работи со сопствен извор за напојување и со сопствена антена;

30) радиопредавател е направа што се користи за претворање на аудиофреквенциските сигнали наменети за пренос на говор во бараните фреквенциски или фазномодулирани радиофреквенциски сигнали;

31) радиоприемник е направа што се користи за претворање на фреквенциски или на фазномодуларни радиофреквенциски сигнали во бараните говорни или аудиофреквенциски сигнали;

32) радиостаница е радиоуред со антена и со друга помошна опрема што е потребна за вршење на службата на радиоврска;

33) радиоуред е радиопредавател или радиоприемник или комбинација на радиопредавател и радиоприемник;

34) референтна осетливост на радиоприемникот е нивото на влезниот сигнал со определена модулација што го предизвикува стандардниот (референтен) однос $S + III + I$ и $III + I$ на излезот на радиопри-

емникот и се изразува во вид на електромоторна сила (емс) на изворот на влезниот сигнал — за радиоприемник со погоден приклучок за антена или во вид на јачина на полето, — за радиоприемник со интегрална антена;

35) селективност за соседниот канал на радиоприемникот е односот, изразен во dB, на нивото на несаканиот влезен сигнал на централната фреквенција (горниот или долниот) на соседниот канал и на определено ниво на саканиот влезен сигнал, кога несаканиот влезен сигнал со определена модулација дејствува истовремено со саканиот влезен сигнал и предизвикува определено намалување на односот $C + III + I$ и $III + I$;

36) слабеење на споредниот интермодулационен одзив на радиоприемникот е односот, изразен во dB, на нивото на два несакани влезни сигнали на определени фреквенции и на определено ниво на саканиот влезен сигнал, кога несаканите влезни сигнали со определени модуларии дејствуваат истовремено со саканиот влезен сигнал и предизвикуваат определено намалување на односот $C + III + I$ и $III + I$;

37) слабеење на споредниот одзив на радиоприемникот е односот, изразен во dB, на нивото на несаканиот влезен сигнал на определена споредна фреквенција и на определено ниво на саканиот влезен сигнал, кога несаканиот влезен сигнал со определена модулација дејствува истовремено со саканиот влезен сигнал и предизвикува определено намалување на односот $C + III + I$ и $III + I$;

38) моќноста во соседниот канал на радиопредавателот е дел од вкупната излезна моќност што под определени услови на модулација се појавува во определена широчина на опсегот сместен симетрично во однос на централната фреквенција на соседниот канал (горниот или долниот);

39) споредна емисија на радиопредавателот со интегрална антена е емисијата настаната поради споредна компонента;

40) споредна компонента на радиопредавателот (со погоден приклучок за антена) е компонентата на сигналот на излезот на радиопредавателот на фреквенција или во ограничен опсег на фреквенцијата надвор од потребниот опсег, чие ниво може да биде намалено без влијание на преносот на соодветна информација. Споредните компоненти ги опфаќаат хармоничните, нехармоничните и паразитните компоненти, освен компонентите надвор од опсегот;

41) споредна компонента на радиоприемникот со погоден приклучок за антена е компонентата на сигналот на влезот од радиоприемникот на дискретна фреквенција или во ограничениот опсег на фреквенцијата;

42) степен на потискување во каналот на радиоприемникот е односот, изразен во dB, на нивото на несаканиот влезен сигнал на номиналната приемна фреквенција и на определено ниво на саканиот влезен сигнал, кога несаканиот влезен сигнал со определена модулација дејствува истовремено со саканиот влезен сигнал и предизвикува определено намалување на односот $C + III + I$ и $III + I$;

43) стандардна испитна модулација на радиопредавателот е модулацијата настаната поради синусоидалниот влезен сигнал со стандардна референтна фреквенција од 1000 Hz и со ниво што го дава девијацијата на фреквенцијата од ± 3 kHz;

44) широчина на комутационот опсег на повеќе-канална радиостаница е фреквенцискиот опсег во кој е можна комутација на каналите, а карактеристиките на радиостаницата да останат во определени граници;

45) широчина на опсегот на трифатливата модулација на радиоприемникот е двократната девијација на фреквенцијата на влезниот сигнал кој, до-

веден на влезот со ниво за 6 dB поголемо од референтната осетливост, произведува на излезот однос $C + III + I$ и $III + I$ еднаков на односот што е определен за референтната осетливост;

46) широчина на опсегот на емисијата на радиопредавателот е широчината на фреквенцискиот опсег надвор од која да било дискретна спектрална компонента или континуална спектрална густина на моќноста за определена вредност е пониска од претходно определеното нулево референтно ниво;

47) вкупната моќност на потрошувачката на радиопредавателот е моќноста со која се напојува радиопредавателот при определени услови на работа и модулација, вклучувајќи ја и моќноста потрошена за напојување на помошните направи потребни за нормална работа;

48) вкупниот степен на искористување на радиопредавателот е односот на излезната моќност и на вкупната моќност на потрошувачката на радиопредавателот, изразен обично во проценти;

49) влезната импеданса на радиоприемникот е односот на комплексниот напон и на струјата на синусоидалниот сигнал доведен до влезните приклучоци на радиоприемникот;

50) употреблива трајност на батеријата (или на изворите за напојување) на радиостаницата е времето изразено во денови или часови за кои радиостаницата може да работи под определени услови за работа со прекини, со свежа батерија или со целосно наполнет акумулатор пред да се достигне напонот на крајот на траењето на батеријата;

51) време на активирање на радиопредавателот е времето што ќе помине од моментот на промената на состојбата на радиопредавателот „спремен за работа“ за предавање до моментот во кој моќноста на немодулираниот носител ќе ја достигне вредноста што за 3 dB е помала од вредноста на вообичаената состојба;

52) време на активирање на радиоприемникот е времето што ќе помине од моментот на доведувањето на влезниот сигнал до моментот во кој ќе се произведе определена аудиофреквенциска излезна моќност;

53) време на активирање на автоматската блокада на радиоприемникот е времето што ќе помине од моментот на укинувањето на немодулираниот влезен сигнал на определено ниво до моментот во кој аудиофреквенцискиот шум на излезот на радиоприемникот ќе падне на определена вредност;

54) зрачење на кукиштето е кое и да било зрачење од радиостаницата, на која да било фреквенција, а по потекло е од извори поинакви од антена или антенски систем.

II. ОПШТИ ОДРЕДБИ ЗА ТЕХНИЧКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА РАДИОСТАНИЦИТЕ

Член 3

Фреквенцискиот опсег на радиостаницата мора да биде 63 MHz до 87,5 MHz, 146 MHz, или 440 MHz до 470 MHz.

Член 4

Широчината на комутациониот опсег на повеќе-канална радиостаница не смее да биде помала од 0,5% на работната фреквенција.

Член 5

Радиостаницата од член 4 на овој правилник мора да овозможува работа најмалку во три канала.

Член 6

Растојанието помеѓу предавателната и приемната фреквенција, како и положбата на предавателната и приемната фреквенција на радиостаницата

што се користи за симплексна работа со две фреквенции (преку репетиторска радиостаница) или за семидуплексна работа, мораат да одговараат, првенствено, на вредностите односно барањата определени во следната табела:

Фреквенциски опсег	Растојание помеѓу предавателната и приемната фреквенција	Предавателна фреквенција во однос на приемната фреквенција
69 MHz до 78 MHz	4,5 MHz	повисока
78 MHz до 87 MHz	4,5 MHz	пониска
147 MHz до 156 MHz	4,5 MHz	повисока
156 MHz до 165 MHz	4,5 MHz	пониска
165 MHz до 174 MHz	4,5 MHz	повисока
440 MHz до 460 MHz	10,0 MHz	повисока
460 MHz до 470 MHz	5,0 MHz	пониска

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, растојанието помеѓу предавателната и приемната фреквенција на радиостаницата за симплексна работа со две фреквенции или семидуплексна работа во фреквенцискиот опсег од 69 MHz до 78 MHz може да биде до 1 MHz.

Член 7

Радиостаницата мора да работи со техничките карактеристики пропишани во одредбите на чл. 18 до 33 и чл. 40 до 55 на овој правилник, под стандардните услови на испитување, и тоа:

1) под стандарден испитен напон на напојување кој е во границите $\pm 2\%$ на напонот на оптоварената батерија мерен по 10% на употребливата трајност на батеријата (или на изворот за напојување);

2) под стандардни атмосферски услови на испитување во поглед на температурата, влажноста и атмосферскиот притисок, ако се тие во следните граници:

- температура: $+15^{\circ}\text{C}$ до $+35^{\circ}\text{C}$;
- релативна влажност: 45% до 75% ;
- атмосферски притисок: $0,86 \times 10^5$ Pa до $1,06 \times 10^5$ Pa (860 mbar до 1060 mbar).

Член 8

Радиостаницата (радиопредавачот) мора да биде произведена така што да овозможи работа со прекин. На таа работа и одговараат услови на испитување со стандарден фактор на употреба од:

1) 6s приеми со номинална аудиофреквенциска излезна моќност, 6s предавања со номинална радиофреквенциска излезна сила и 48s чекања, при што тој циклус се повторува во текот на 8h — за радиостаница што содржи радиопредавач и радиоприемник, и која има моќност на потрошување 1 W или поголемо од 1W;

2) 3s приеми со номинална аудиофреквенциска излезна моќност, 3s предавања со номинална радиофреквенциска излезна моќност и 54s чекања, при што тој циклус се повторува во текот на 8h — за радиостаница која содржи радиопредавач и радиоприемник и која има моќност на потрошување помала од 1W;

3) 6s предавања (или приеми) со номинална излезна моќност и 54s чекања, при што тој циклус се повторува во текот на 8h — за радиостаница која содржи само радиоприемник.

Член 9

Радиостаницата мора да работи со техничките карактеристики пропишани со одредбите на чл. 34 до 36 и чл. 56 до 58 од овој правилник, под условите што отстапуваат од стандардните услови на испитување, и тоа:

1) во опсег на напонот на изворот за напојување од максималниот напон до напонот на крајот на граењето на батеријата (или на изворот за напојување);

2) во температурен опсег од:

а) — 25°C до $+55^{\circ}\text{C}$ — за преносна радиостаница;

б) — 10°C до $+40^{\circ}\text{C}$ — за цевна радиостаница;

3) при релативна влажност до $93 + \frac{2\%}{-3\%}$ на температура од $+40^{\circ}\text{C}$.

Испитување на радиостаницата, заради проверка на нејзината отпорност на климатските влијанија пропишани со одредбите на точ. 2 и 3 став 1 од овој член, се врши според југословенските стандарди JUS.N.A5.705 и JUS.N.A5.710.

Член 10

Радиостаницата мора да работи со техничките карактеристики пропишани со овој правилник. Ниту еден прицврстен дел не смее да биде олабавен и ниту еден подвижен дел не смее да биде поместен по дејството на синусоидални вибрации, во секоја од трите насоки, со амплитуда од:

1) 0,350 mm — при униформна промена на фреквенцијата помеѓу 10 Hz и 30 Hz, во тек на три циклуса од по 5 минути;

2) 0,175 mm — при униформна промена на фреквенцијата помеѓу 30 Hz и 60 Hz, во тек на три циклуса од по 5 минути.

Испитувањето на радиостаницата, заради проверување на нејзината отпорност на механички влијанија (вибрации) пропишани со одредбата на став 1 од овој член, се врши според југословенскиот стандард JUS.N.A5.720.

Член 11

Радиостаницата мора да работи со техничките карактеристики пропишани со овој правилник и може да претрпи само површински механички оштетувања по паѓање на рамен бетонски под од височина од:

1) 50 cm — на секоја од петте бочни страни ако е во прашање преносна радиостаница;

2) 100 cm — на секоја од шесте бочни страни ако е во прашање цевна радиостаница.

Член 12

Употребливата трајност на батеријата (или на изворот за напојување) на радиостаницата, мерена под стандардни атмосферски услови на испитување и при стандарден фактор на употреба додека не се достигне напонот на крајот на траењето определен во став 2 на овој член, не смее да биде помала од вредноста, дадена во производителската спецификација.

Напонот на крајот на траењето на батеријата е достигнат кога е исполнет кој и да било од долунаведените услови, и тоа:

1) ако излезната моќност на радиопредавачот со погоден приклучок за антена или ефективната зрачена моќност на радиопредавачот со интегрална антена е помала од својата номинална вредност за 6 dB;

2) ако грешката на фреквенцијата на радиопредавачот е надвор од пропишаната толеранција;

3) ако референтната осетливост на радиоприемникот е поголема од својата номинална вредност за 6 dB.

Член 13

Димензиите и масата на радиостаницата не смеат да бидат поголеми од вредностите дадени во производителската спецификација.

III. ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ ЗА ТЕХНИЧКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА РАДИОСТАНИЦИТЕ

1. Технички карактеристики на радиопредавателите

a) Општи технички карактеристики на радиопредавателите

Член 14

Номиналната излезна импеданса на радиопредавателот со погоден приклучок за антена мора да биде еднаква на 500 oma (несиметрично).

Член 15

Номиналната излезна моќност на радиопредавателот со погоден приклучок за антена не смее да биде поголема од 5W.

Член 16

Номиналната ефективна зрачена моќност на радиопредавателот со интегрална антена не смее да биде поголема од 2,5W.

Член 17

Идеалната карактеристика на преакцентуацијата на радиопредавателот, во аудиофреквенцискиот опсег од 300 Hz до 3000 Hz, мора да има пораст со стрмина од 6 dB по октава (пртеж број 1).

b) Технички карактеристики на радиопредавателите под стандардни услови на испитување

Член 18

Грешката на фреквенцијата, мерена по „загревање“ од 1 минута и по работа во услови на предавање од 5s, мора да биде во следните толеранции:

- 1) $\pm 20 \times 10^{-6}$ — за радиопредавател кој се користи во фреквенциски опсег од 68 MHz до 87,5 MHz;
- 2) $\pm 10 \times 10^{-6}$ за радиопредавател кој се користи во фреквенциски опсег од 146 MHz до 174 MHz;
- 3) $\pm 7,5 \times 10^{-6}$ — за радиопредавател кој се користи во фреквенциски опсег од 440 MHz до 470 MHz

Член 19

Излезната моќност на радиопредавателот со погоден приклучок за антена или ефективната зрачена моќност (во насока на максималната јачина на полето) на радиопредавателот со интегрална антена може да отстапува од својата номинална вредност најмногу за $\pm 1,5$ dB.

Член 20

Широчината на опсегот на емисијата на радиопредавателот, мерена при модулација настаната поради синусоидален влезен сигнал со фреквенција од 2500 Hz и со ниво за 16 dB поголемо од нивото кое, на фреквенција од 1000 Hz, дава девијација на фреквенција од $\pm 2,5$ kHz, не смее да биде поголема од 16 kHz — на ниво од 25 dB во однос на нивото на немодулираниот носител.

Член 21

Моќноста во соседниот канал, мерена во рамките на широчината на опсегот од 16 kHz и при модулација настаната поради синусоидален влезен сиг-

нал со фреквенција од 1250 Hz и со ниво за 20 dB поголемо од нивото што дава девијација на фреквенцијата од ± 3 kHz, мора да биде:

1) 2,5 μ W или помала од 2,5 μ W — за радиопредавател со излезна моќност од 2,5 W;

2) најмалку за 60 dB под моќноста на носителот — за радиопредавател со излезна моќност поголема од 2,5 W.

Член 22

Моќноста на која да било споредна компонента на радиопредавателот со погоден приклучок за антена, мерена во отсуство на модулација на која да било дискретна фреквенција во подрачјето од најниската радиофреквенција произведена до десеттиот хармоник на фреквенцијата на носителот, не смее да биде поголема од 25 μ W.

Член 23

Ефективната зрачена моќност на која да било споредна емисија на радиопредавателот со интегрална антена, мерена во отсуство на модулација на која било дискретна фреквенција во подрачјето од 30 MHz до десеттиот хармоник на фреквенцијата на носителот, не смее да биде поголема од 25 μ W.

Член 24

Еквивалентната ефективна моќност на зрачењето на кукиштето на радиопредавателот со погоден приклучок за антена, мерена во отсуство на модулација на која било споредна фреквенција во подрачјето определено во член 23 на овој правилник и под услов радиоуредот да е приклучен на вештачко оптоварување што не зрачи, не смее да биде поголема од 25 μ W.

Член 25

Ограничувањата на модулацијата на радиопредавателот мора да обезбедува, при синусоидален влезен сигнал со која било фреквенција во опсег од 300 Hz до 3000 Hz и со ниво за 10 dB поголемо од нивото за стандардната испитна модулација, девијацијата на фреквенцијата да не преминува ± 5 kHz.

Член 26

Акустичкиот притисок пред мембраната на микрофонот на радиопредавателот, кој дава стандардна испитна модулација, не смее да биде поголем од 93 dB (20 μ Pa).

Член 27

ФМ ниво на шумот и на брмчењето на радиопредавателот, мерен во однос на референтното ниво што се јавува на излезот на демодулаторот со соодветна мрежа за деакцентуација и при стандардна испитна модулација, не смее да биде поголемо од — 40 dB.

Член 28

АМ ниво на шумот и на брмчењето на радиопредавателот не смее да биде поголем од 20%.

Член 29

Амплитудно-фреквенциската карактеристика на радиопредавателот, мерена при константно ниво на влезниот сигнал кој на референтна фреквенција од 1000 Hz дава девијација на фреквенцијата од ± 1 kHz мора:

1) да биде во границите прикажани на пртежот број 1, што е отпечатен кон овој правилник и претставува негов составен дел — за модулирачки фреквенции од 300 Hz до 3000 Hz;

2) да има пад со стрмина од најмалку 12 dB по октава — за модулирачки фреквенции од 3 kHz до 15 kHz.

Член 30

Факторот на аудиофреквенциското хармоничко изобличување на радиопредавателот, мерен при стандардна испитна модулација и при вклучена мрежа за деакцентуација во демодулаторот, не смее да биде поголема од 7%.

Член 31

Времето на активирање на радиопредавателот не смее да биде поголемо од 100 ms.

Член 32

Вкупната моќност на потрошувачката на радиопредавателот не смее да биде поголема од вредноста дадена во производителската спецификација.

Член 33

Вкупниот степен на искористување на радиопредавателот не смее да биде помал од вредностите дадени во производителската спецификација.

в) *Технички карактеристики на радиопредавателот под условите што отстапуваат од стандардните услови на испитување*

Член 34

При промена на напонот на изворот на напојување во пропишаниот опсег (член 9 став 1 точка 1), радиопредавателот во поглед на техничките карактеристики, мора да ги исполнува следните барања:

- 1) грешката на фреквенцијата (член 18) мора да биде во пропишаната толеранција;
- 2) излезната моќност или ефективната зрачена моќност (член 19) може да биде помала од својата номинална вредност најмногу за 6 dB.

Член 35

При промена на температурата на околината во пропишаниот опсег (член 9 став 1 точка 2), радиопредавателот во поглед на техничките карактеристики, мора да ги исполнува следните барања:

- 1) грешката на фреквенцијата (член 18) мора да биде во пропишаната толеранција;
- 2) излезната моќност (член 19) може да биде помала од својата номинална вредност најмногу за 3 dB;
- 3) ФМ ниво на шумот и на брмчењето (член 27) може да биде поголемо од својата номинална вредност најмногу за 10 dB.

Член 36

При промена на релативната влажност на околината до пропишаната гранична вредност (член 9 став 1 точка 3), радиопредавателот во поглед на техничките карактеристики, мора да ги исполнува следните барања:

- 1) грешката на фреквенцијата (член 18) мора да биде во пропишаната толеранција;
- 2) излезната моќност (член 19) може да биде помала од својата номинална вредност најмногу за 3 dB;
- 3) ФМ ниво на шумот и на брмчењето (член 27) може да биде поголемо од својата номинална вредност најмногу за 6 dB.

2 Технички карактеристики на радиоприемникот

а) *Општи технички карактеристики на радиоприемникот*

Член 37

Номиналната влезна импеданса на радиоприемникот со погоден приклучок за антена мора да биде еднаква на 50 Ω (несиметрично).

Член 38

Номиналната аудиофреквенциска излезна моќност не смее да биде помала од:

- 1) 200 mW — за радиоприемник со звучник;
- 2) 1 mW — за радиоприемник со слушалка.

Член 39

Идеалната карактеристика на деакцентуацијата на радиоприемникот, во аудиофреквенцискиот опсег од 300 Hz до 3000 Hz, мора да има пад со стрмина од 6 dB по октава.

б) *Технички карактеристики на радиоприемникот под стандардни услови на испитување*

Член 40

Референтната осетливост, мерена при стандардна модулација на влезниот сигнал (модулација настаната поради синусоидален сигнал со фреквенција од 1000 Hz и со ниво што дава девијација на фреквенцијата до ± 3 kHz) и при стандардниот (референтниот) однос C + III + I/III + I до 12 dB, не смее да биде поголема од:

- 1) 2 μ V (emf) — за радиоприемник со погоден приклучок за антена кој се користи во преносна или цевна радиостаница;
- 2) 26 dB (μ V/m) — за радиоприемник со интегрална антена што се користи во преносна радиостаница;
- 3) 32 dB (μ V/m) — за радиоприемник со интегрална антена што се користи во цевна радиостаница.

Член 41

Широчината на опсегот на прифатливата модулација на радиоприемникот, мерена при модулирачка фреквенција од 1000 Hz, не сме да биде помала од 16 kHz.

Член 42

Степенот на потискувањето во каналот на радиоприемникот, мерен при ниво на саканиот сигнал еднаков на референтната осетливост, при стандардна модулација на саканиот влезен сигнал, при модулација на несаканиот влезен сигнал е еднаква на модулацијата настаната поради синусоидален сигнал со фреквенција од 400 Hz и со ниво што дава девијација на фреквенцијата од ± 3 kHz, при разлика на фреквенцијата на несаканиот и саканиот влезен сигнал помала од 300 Hz и при намалување на односот C + III + I/III + I и за 6 dB, не смее да биде помал од — 8 dB.

Член 43

Селективноста за соседниот канал на радиоприемникот, мерена при ниво на саканиот влезен сигнал еднаков на референтната осетливост, при стандардна модулација на саканиот влезен сигнал, при модулација на несаканиот влезен сигнал е еднаква на модулацијата настаната поради синусоидален сигнал

со фреквенција од 400 Hz и со ниво што дава девијација на фреквенцијата од ± 3 kHz и при намалување на односот $C + III + I/III + I$ за 6 dB, не смее да биде помала од 6 dB.

Член 44

Слабењето на споредниот интермодулационен одзив, мерно при ниво на саканиот влезен сигнал еднаков на референтната осетливост, при стандардна модулација на саканиот влезен сигнал, при фреквенција на првиот несакан немодулиран влезен сигнал еднаква на $f_0 + \Delta f$ (или $f_0 - \Delta f$) каде што: f_0 — е фреквенција на саканиот влезен сигнал и $\Delta f = 25$ kHz, при фреквенција на вториот несакан влезен сигнал еднаква на $f_0 + 2 \Delta f$ (или $f_0 - 2 \Delta f$), при модулација на вториот несакан влезен сигнал еднаква на модулацијата настаната поради синусоидален сигнал со фреквенција од 400 Hz и со ниво што дава девијација на фреквенцијата од ± 3 kHz и при намалување на односот $C + III + I/III + I$ за 6 dB, не смее да биде помало од:

- 1) 60 dB — за радиоприемник што се користи во преносна радиостаница;
- 2) 55 dB — за радиоприемник што се користи во цевна радиостаница.

Член 45

Слабењето на споредниот одзив, мерно при ниво на саканиот влезен сигнал еднаков на референтната осетливост, при стандардна модулација на саканиот влезен сигнал, при модулација на несаканиот влезен сигнал еднаква на модулацијата настаната поради синусоидален сигнал со фреквенција од 400 Hz и со ниво што дава девијација на фреквенција од ± 3 kHz, при фреквенција на несаканиот влезен сигнал еднаков на меѓуфреквенцијата, симетричната фреквенција и на која било друга споредна фреквенција во фреквенциското подрачје од најниската радиофреквенција засилувана во радиоуредот до двократна фреквенција на саканиот влезен сигнал и при намалување на односот $C + III + I/III + I$ за 6 dB, не сме да биде помало од:

- 1) 60 dB — за радиоприемник што се користи во преносна радиостаница;
- 2) 55 dB — за радиоприемник што се користи во цевна радиостаница.

Член 46

Нивото на несаканиот немодулиран влезен сигнал што предизвикува блокирање на радиоприемникот, мерен при ниво на саканиот влезен сигнал еднаков на референтната осетливост, при стандардна модулација на саканиот влезен сигнал, при фреквенција на несаканиот влезен сигнал еднаква на $f_0 + \Delta f$ (или $f_0 - \Delta f$) (каде што: f_0 — е фреквенција на саканиот влезен сигнал, а $\Delta f \geq 0.01 f_0$) и при намалување на односот $C + III + I/III + I$ за 6 dB, мора да биде најмалку 30 dB над референтната осетливост.

Член 47

Мокноста на која било споредна компонента на радиоприемникот со погоден приклучок за антена или ефективната зрачена мокноста на кое било споредно зрачење на радиоприемникот со интегрална антена, мерена врз основната фреквенција, врз хармоничните и потхармоничните фреквенции на локалниот осцилатор, како и врз која и да е друга дискретна фреквенција во подрачјето од најниската радиофреквенција произведена во радиоуредот до 1000 MHz, не смее да биде поголема од 20 nW.

Член 48

Аудиофреквенциската излезна мокноста на радиоприемникот, мерена при стандардна модулација на влезниот сигнал, при ниво на влезниот сигнал поголемо од референтната осетливост за 60 dB и при фактор на хармонично избличување еднакво или помало од граничната вредност определена во член 49 на овој правилник, не смее да биде помала од сејојата номинална вредност.

Член 49

Факторот на хармоничното избличување на радиоприемникот, мерен при стандардна модулација на влезниот сигнал, при ниво на влезниот сигнал поголемо од референтната осетливост за 60 dB и при номинална аудиофреквенциска излезна мокноста, не смее да биде поголем од 70%.

Член 50

Акустичкиот притисок, мерен на 50 cm од звучникот при стандардна модулација на влезниот сигнал и при номинална аудиофреквенциска излезна мокноста, не смее да биде помал од:

- 1) 80 dB (20 μ Pa) + 10 log (аудиофреквенциска излезна мокноста, во W) — за радиоприемник што се користи во преносна радиостаница;
- 2) 70 dB (20 μ Pa) + 10 log (аудиофреквенциска излезна мокноста, во W) — за радиоприемник што се користи во цевна радиостаница.

Член 51

Нивото на шумот и на брмчењето на радиоприемникот мерен при ниво на влезниот сигнал поголемо од референтната осетливост за 60 dB и при аудиофреквенциска излезна мокноста, во присуство на стандардна модулација, еднаква на својата номинална вредност, не смее да биде поголема од — 40 dB.

Член 52

Амплитудно-фреквенциската карактеристика на радиоприемникот, мерена при промена на модулирачката фреквенција од 300 Hz до 3000 Hz, при ниво на влезниот сигнал поголем од референтната осетливост за 60 dB, при максимална девијација на фреквенцијата на влезниот сигнал од + 1 kHz и при аудиофреквенциска излезна мокноста, на референтна фреквенција од 1000 Hz, помала од нејзината номинална вредност за околу 12 dB, може да отстапува од идеалната карактеристика на деактуацијата (член 39) најмногу за:

- 1) + 1 dB и — 3 dB — за аудиофреквенциско испитно оптоварување;
- 2) + 2 dB и — 10 dB — за аудиофреквенциско оптоварување што се користи во нормална работа.

Член 53

Осетливоста на автоматската блокада, мерена при стандардна модулација на влезниот сигнал и под услов регулаторот на таа осетливост да е поставен на долната граница на опсегот на дотерување (на „прагот“), не смее да биде поголема од нивото на влезниот сигнал на кој му одговара односно $C + III + I/III + I$ од:

- 1) 8 dB — за радиоприемник што се користи во пренос на радиостаница;
- 2) 10 dB — за радиоприемник што се користи во цевна радиостаница.

Осетливоста на автоматската блокада на радио-приемникот, мерена при стандардна модулација на влезниот сигнал и под услов регулаторот на таа осетливост да е поставен на горната граница на опсегот на дотерувањето, може да биде поголема од референтната осетливост најмногу за 20 dB.

Член 54

Времето на активирање на радиоприемникот, мерено при ниво на влезниот сигнал поголемо од референтната осетливост за 12 dB, при стандардна модулација на влезниот сигнал и под услов регулаторот на автоматската блокада да е поставен на „прагот“ на осетливоста, не смее да биде поголемо од 150 ms.

Испитувањето на радиоприемник со погоден приклучок за антена, заради проверување на неговата сообразност со пропишаната техничка карактеристика од став 1 на овој член, се врши според блок-шемата прикажана на цртежот број 2, кој е отпечатен кон овој правилник и претставува негов составен дел.

Член 55

Времето на активирање на автоматската блокада на радиоприемникот, мерено при ниво на влезниот сигнал поголемо од референтната осетливост за 12 dB, под услов влезниот сигнал да е немодулиран и под услов регулаторот на автоматската блокада да е поставен на „прагот“ на осетливоста, не смее да биде поголемо од 250 ms.

Испитување на радиоприемникот со погоден приклучок за антена, заради проверување на неговата сообразност со пропишаната техничка карактеристика од став 1 на овој член, се врши според блок-шемата прикажана на цртежот број 3, кој е отпечатен кон овој правилник и претставува негов составен дел.

в) Технички карактеристики на радиоприемникот под условите што отстапуваат од стандардните услови на испитување

Член 56

При промена на напонот на изворот на напојување во пропишаниот опсег (член 9 став 1 точка 1), радиоприемникот, во поглед на техничките карактеристики, мора да ги исполнува следните барања:

1) референтната осетливост (член 40) може да биде поголема од својата номинална вредност најмногу за 6 dB;

2) аудиофреквенциската излезна моќност (член 48) може да се промени најмногу за 3 dB во однос на вредноста под стандардни услови на испитување (регулаторот на аудиофреквенциското засилување може да се дотера);

3) осетливоста на автоматската блокада (член 53) може да биде поголема од својата номинална вредност најмногу за 6 dB.

Член 57

При промена на температурата на околината во пропишаниот опсег (член 9 став 1 точка 2), радио-приемникот во поглед на техничките карактеристики, мора да ги исполнува следните барања:

1) референтната осетливост (член 40) може да биде поголема од својата номинална вредност најмногу за 6 dB;

2) широчината на опсегот на прифатливата моду- лација (член 41) може да биде помала од својата номинална вредност најмногу за 200/о;

3) селективноста за соседниот канал (член 43) може да биде помала од својата номинална вредност најмногу за 12 dB;

4) аудиофреквенциската излезна моќност (член 48) може да биде помала од својата номинална вредност најмногу за 3 dB;

5) нивото на шумот и на брмчењето (член 51) може да биде поголемо од својата номинална вредност најмногу за 10 dB;

6) осетливоста на автоматската блокада (член 53) може да биде поголема од својата номинална вредност најмногу за 6 dB.

Член 58

При промена на релативната влажност на околината до пропишаната гранична вредност (член 9 став 1 точка 3), радиоприемникот во поглед на техничките карактеристики мора да ги исполнува следните барања:

1) референтната осетливост (член 40) може да биде поголема од својата номинална вредност најмногу за 10 dB;

2) широчината на опсегот на прифатливата моду- лација (член 41) може да биде помала од својата номинална вредност најмногу за 200/о;

3) селективноста за соседниот канал (член 43) може да биде помала од својата номинална вредност најмногу за 12 dB;

4) аудиофреквенциската излезна моќност (член 48) може да биде помала од својата номинална вредност најмногу за 3 dB;

5) нивото на шумот и на брмчењето (член 51) може да биде поголемо од својата номинална вредност најмногу за 10 dB.

6) осетливоста на автоматската блокада (член 53) може да биде поголема од својата номинална вредност најмногу за 10 dB.

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 59

Радиостаниците произведени и увезени за домашниот пазар, односно пуштени во работа пред денот на влегувањето на овој правилник во сила, кои во поглед на техничките карактеристики не ги исполнуваат барањата пропишани со овој правилник, можат да се продаваат, односно да работат до својата амортизација, ако не предизвикаат штетни радиопречки на други радиостаници.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, ако радиостаниците, што се пуштени во работа пред денот на влегувањето на овој правилник во сила, предизвикаат штетни радиопречки на други радиостаници, нивните технички карактеристики во поглед на радиопречките мораат да се усогласат со одредбите на овој правилник во рок од шест месеци од денот кога ќе се утврди дека создаваат штетни радиопречки или мораат да престанат да работат.

Член 60

Домашните производители на радиостаници можат до 1 јануари 1985 година да приведуваат радиостаници, што ќе работат до својата амортизација а кои во поглед на техничките карактеристики ги исполнуваат следните барања:

1) долната граница на температурниот опсег за преносна радиостаница мора да биде еднаква на — 10°C (член 9 став 1 точка 2 алинеја 1);

2) слабеењето на споредниот интермодулационен одзив (член 44 точка 1) не смее да биде помало од -46 dB.

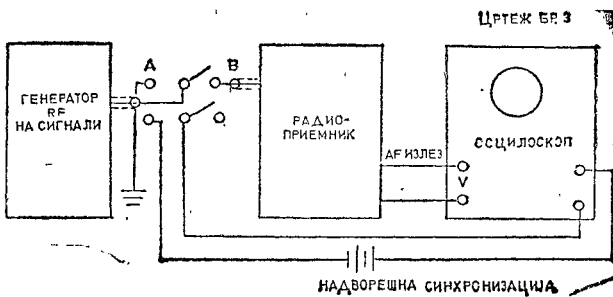
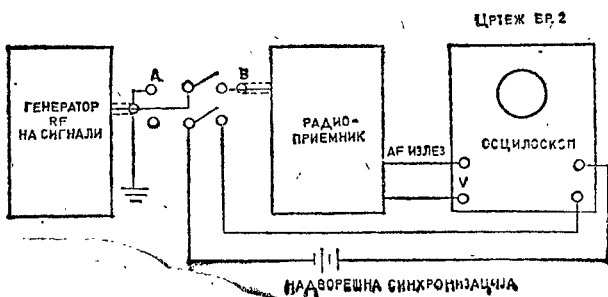
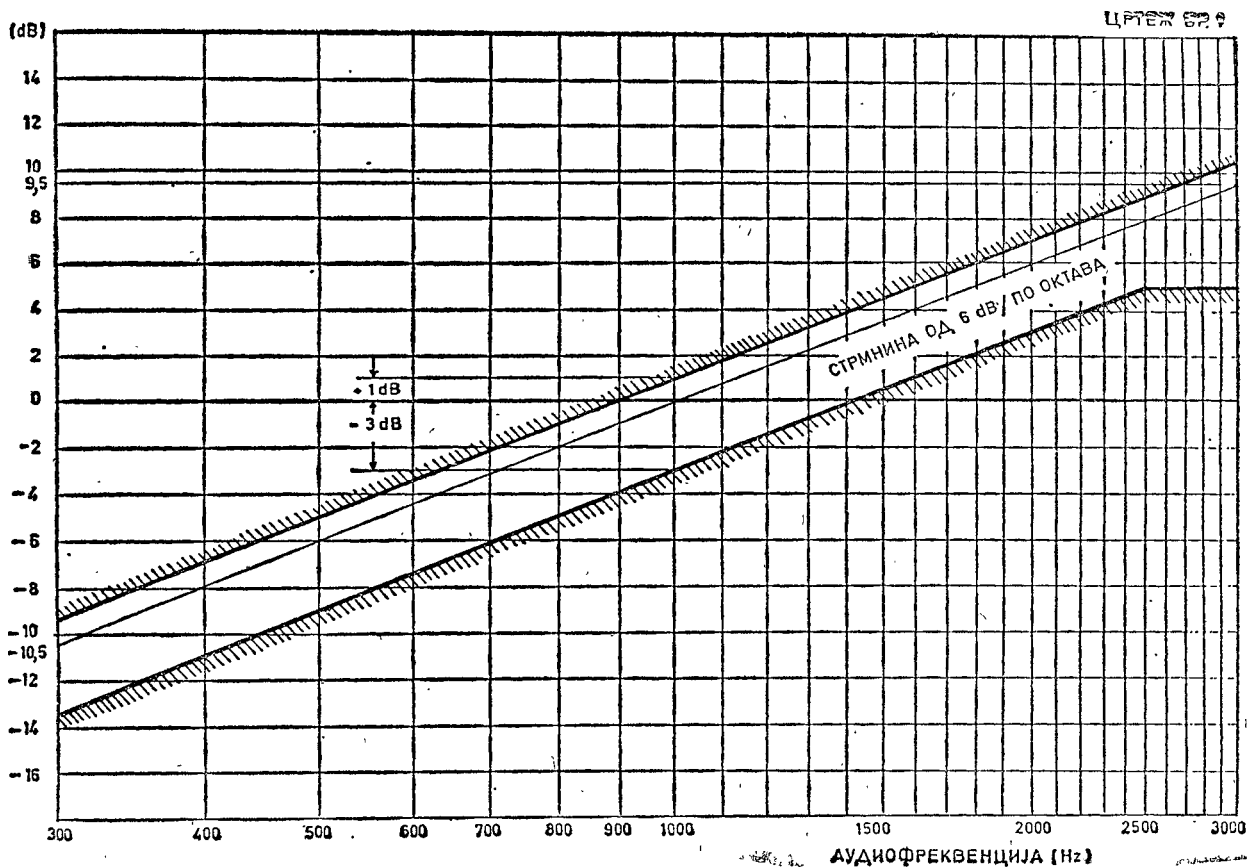
Ако радиостаниците од став 1 на овој член по пуштањето во работа предизвикаат штетни радиопречки на други радиостаници, производителот на таква радиостаница е должен, во рок од шест месеци од денот кога ќе се утврди дека радиостаниците од тој став предизвикуваат штетни радиопречки, да ги усогласи нивните технички карактеристики во поглед на радиопречките со одредбите на овој правилник.

Член 61

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 3355/1
7 јули 1983 година
Белград

Претседател
на Сојузниот комитет за
сообраќај и врски,
м-р Назим Мустафа, с. р.

559.

Врз основа на член 30. ст. 1 и 5 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), во согласност со претседателот на Сојузниот комитет за енергетика и индустрија и со сојузниот секретар за внатрешни работи, директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

П РА В И Л Н И К

ЗА ТЕХНИЧКИТЕ НОРМАТИВИ ЗА НАДВОРЕШНА И ВНАТРЕШНА ХИДРАНТСКА МРЕЖА ЗА ГАСНЕЊЕ НА ПОЖАРИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат техничките нормативи за надворешна и внатрешна хидрантска мрежа за гаснење на пожари, со кои се регулираат капацитетот, притисокот и изворите на вода.

Одредбите од овој правилник не се применуваат врз автоматски уреди за гаснење на пожари со вода.

Член 2

Долунаведените изрази, во смисла на овој правилник, ги имаат следните значења:

1) непосредно напојување на хидрантска мрежа е напојувањето на хидрантската мрежа со површински води, со поставување на противпожарни пумпи или противпожарни возила за зафаќање на вода;

2) посредно напојување на хидрантска мрежа е напојувањето на хидрантската мрежа со површински води, со поставување на постојани постројки за зафаќање на вода;

3) сметковен број на истовремени пожари е бројот на пожари што можат да се јават во населено место во текот на три часа еднопруго;

4) надворешна хидрантска мрежа е збирот на градежни објекти и уреди со кои водата, од извор погоден за снабдување со вода, со цевководи се доведува на хидрантските приклучоци кои непосредно се користат за гаснење на пожари или на нив се приклучуваат противпожарни возила;

5) сува хидрантска мрежа е збирот на уреди во објект со кои се обезбедува водата од противпожарни цистерни или од други извори за снабдување преку вод да се транспортира до највисоките катови на објектот кои, при нормална експлоатација на објектот, се наполно без вода;

6) вкупно количество на вода потребно за гаснење на пожари е количеството на вода потребно за гаснење со надворешна и внатрешна хидрантска мрежа во траење од најмалку 2 h и количеството на вода за шпринклерски и дренчерски уреди во траење најмалку од 1 h;

7) внатрешна хидрантска мрежа е збирот на уреди во објект што водата ја разведуваат така што со примена на прево со определена должина, со млазник, просториите се штитат од пожари.

II. Извори за снабдување со вода

Член 3

За напојување на надворешната и внатрешната хидрантска мрежа се користи подземна, површинска или атмосферска вода, чии капацитети мораат да обезбедат работа на мрежата во траење од 2 h.

Член 4

Ако за напојување на хидрантската мрежа се користи подземна вода од копани или дупчени бунари, при црпењето на водата од бунарите нивото на водата не смее да падне под 6 m од котата на теренот.

Приливот на вода во бунар мора да се докаже со пробно црпење на водата во најнеповолно време (по подолг сушен период).

Ако потребното количество на вода не може да се обезбеди од еден бунар, дозволено е спојување на два или повеќе бунари, при истовремено пробно црпење на водата.

Член 5

За зафаќање на површински води за непосредно напојување на хидрантската мрежа се изградуваат природни патишта и платформи за противпожарни возила и пумпи, а зафаќањето на водата мора да биде можно без оглед на состојбата на водата.

Постојани постројки за зафаќање на површински води за посредно напојување на хидрантската мрежа се изработуваат врз основа на податоци за хидролошкиот режим за период од најмалку 15 години, така што да можат да се користат во секое време од годината.

Член 6

Шмукателната кошница на постројката за зафаќање на вода на отворени водотеци мора, со челични или армиранобетонски талпи, да се заштити од механички оштетувања при движењето на мраз и на поголеми отпадоци.

Шмукателната кошница и цевководот што ја поврзува со пумпата мораат да бидат изведени така што да можат да се плакнат и чистат.

Член 7

Постројката за зафаќање на површински води мора да има работна пумпа, два независни извора за снабдување со енергија и можност за автоматско и рачно вклучување.

Член 8

За напојување на хидрантската мрежа се користат и атмосферски води што од покривни и други површини се собираат во резервоари, кои мораат да бидат конструирани така што да можат да се полнат и од подвижни цистерни.

Член 9

За обезбедување на најмала резерва на вода за гаснење на пожари, како и за напојување на надворешната и внатрешната хидрантска мрежа, се користат вкопани, полувкопани и надземни резервоари.

Капацитетот на резервоарите се определува врз основа на капацитетот потребен за гаснење на пожари и на бројот на млазеви што се користат.

Член 10

Ако се користи вода од надземни резервоари, без посредство на пумпи, височинската разлика меѓу резервоарите и хидрантите преку кои се користат водата мора да изнесува најмалку 80 m.

Член 11

Не е дозволено спојување на водоводот за санитарни потреби со други локални извори за снабдување со вода за гаснење на пожари.

Член 12

Количеството на вода што се обезбедува за населени места, зависно од бројот на жителите и сметаниот број на истовремени пожари, е дадено во табела 1.

Табела бр. 1

Број на жители, во илјади	Сметан број на истовремени пожари	Количество на вода, во 1/s по еден пожар, без оглед на отпорноста на објектите спрема пожар
до 5	1	10
6 до 10	1	15
11 до 25	2	15
26 до 50	2	25
51 до 100	2	35
101 до 200	3	40
201 до 300	3	50
301 до 400	3	60
401 до 500	3	70
501 до 600	3	75
601 до 700	3	80
701 до 800	3	85
801 до 1000	4	90
1001 до 2000	4	90

Член 13

Количеството на вода што е потребно за индустриски објекти, зависно од степенот на отпорноста на зградата спрема пожар и од категоријата на технолошкиот процес спрема загроеноста од пожар, е дадено во табела 2.

Табела бр. 2

Степен на отпорност на Категорија на технолошкиот објектите спрема пожар процес спрема загроеноста од пожар		Количество на вода потребно за еден пожар, во 1/s, зависно од зафатнината на објектот што се штити во m ³					
		до 3000	3001 до 5000	5001 до 20000	20001 до 50000	50001 до 200000	над 200000 до 400000
I и IV	K4, K5	10	10	10	10	15	20
V и IV	K1, K2, K3	10	10	15	20	30	35
III	K4, K5	10	10	15	25	—	—
III	K3	10	15	20	30	—	—
I и II	K4 и K5	10	15	20	30	—	—
I и II	K3	15	20	25	—	—	—1)

Член 14

Симболите за категоријата на технолошкиот процес спрема загроеноста од пожар во табела 2 ги имаат следните значења:

K1 — во оваа категорија спаѓаат погони во кои се користи материјал што може да се запали или експлодира под дејство на вода или кислород, лесно запаливи течности чија точка на палење е под 23°C и гасови и пари чија долна граница на експлозивност е под 10 зафатнински проценти, на пример: погони во кои се работи со метален натриум или

1) Празните полиња во табела 2 не значат дека за односните објекти не е потребна вода за гасење, туку дека, зависно од степенот на отпорноста спрема пожар и од нивната големина, во такви објекти не се поставуваат технолошки процеси од определена категорија на загроеност од пожари.

калий, фосфор и карбид, погони за производство на вискозни влакна, за екстракција со бензин, за хидрирање, за рекулпација и за ректификација на органски растворувачи и склади на бензин, јаглен-дисулфид, етер, ацетон и сл.;

K2 — во оваа категорија спаѓаат погони во кои се работи со лесно запаливи течности чија точка на палење е меѓу 23°C и 100°C и со запаливи гасови чија долна граница на експлозивност е над 10 зафатнински проценти, погони во кои се обработуваат цврсти запаливи материји, при што се развива експлозивен прав, на пример: пумпни постројки и станици за течни материји чија точка на палење е меѓу 23°C и 100°C, погони каде што се создава јагленов прав, дрвени струганици, брашно, шеќер во прав, синтетички каучук во прав и сл.;

K3 — во оваа категорија спаѓаат погони во кои се работи со запаливи течности чија точка на палење е од 100°C до 300°C и со цврсти материји со температура на палење до 300°C, на пример: погони за механичка преработка на дрво и за производство на хартија, текстилни погони, погони за регенерација на масло за подмачкување, склади на гориво и мазиво, средства за транспорт на јаглен, затворени склади на јаглен, пумпни станици за течности чија точка на палење е од 100°C до 300°C, гаражи за автомобили и јавни објекти што можат да примат повеќе од 500 лица;

K4 — во оваа категорија спаѓаат погони во кои се работи со течности чија точка на палење е над 300°C, со цврсти материји чија температура на палење е над 300°C и со материји што се преработуваат во загреана, размекната или растопена состојба, при што се ослободува топлина придружувана од искри и пламен, на пример: погони за топење, лесње и преработка на метали, гас-генераторски станици, одделенија за испитување из мотори со внатрешно согорување, котларници, трансформаторски станици и погони во кои согреваат цврсто, течно и гасовито гориво, како и јавни објекти што можат да примат до 500 лица;

во оваа категорија спаѓаат погони во кои се работи со негорливи материји и со ладен и мокер материјал, на пример: погони за механичка обработка на метали, компресорски

станции, погони за производство на негорливи гасови, мокри одделенија на индустријата за текстил и хартија, погони за добивање и за ладна обработка на минерали, азбест, соли и за преработка на риби, месо и млечни производи, водни станици и пумпни станици за транспорт на незапаливи течности и сл.

Член 15

Ако површината на која се наоѓа индустрискиот објект е до 150 хектари, се смета со еден истовремен пожар, а ако површината е поголема — се смета со два истовремени пожари.

III. Надворешна хидрантска мрежа

Член 16

За надворешната хидрантска мрежа се изработува прстенест систем на цевководи.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, се допушта изработка на слеп цевковод за објекти наменети за живеење и за други објекти чие пожарно оптоварување не преминува 800 MJ/m^2 , со тоа што должината на слепиот цевковод да изнесува најмногу 180 m.

Член 17

Растојанието меѓу надворешните хидрантски приклучоци се определува зависно од намената, големината и сличните карактеристики на објектот, со тоа што пожарот на секој објект може да се гасне со најмалку 2 надворешни хидранта. Дозволеното растојание меѓу два хидранта изнесува најмногу 80 m.

Во објектите во кои се наоѓа материјал што смее да се гасне со вода и чие пожарно оптоварување изнесува повеќе од 2000 MJ/m^2 , растојанието меѓу два хидранта изнесува најмногу 50 m.

Во населени места, во кои објектите претежно се наменети за живеење, растојанието меѓу надворешните хидранти изнесува најмногу 150 m.

Член 18

Надворешните хидрантски приклучоци во близината на објектот мораат да бидат направени така што да можат да се употребат и при пожар што се шири низ отворите на објектот.

Растојанието на хидрантскиот приклучок од ѕидот на индустрискиот објект изнесува најмалку 10 m, а најмногу 100 m, со тоа што мора да постои можност за приклучување на противпожарно возило за хидрантот.

Ако надворешните хидранти се користат за непосредно гаснење на пожари, растојанието меѓу хидрантските приклучоци и објектот изнесува најмалку 10 m, а најмногу 30 m.

Член 19

Надворешните хидрантски приклучоци мораат да бидат на видлив начин обележани со таблички со запишани растојанија, кои се поставуваат на најблиските објекти или на посебно направени столбови.

Член 20

Околу објектот што се штити се поставуваат надземни хидранти, а само по исклучок е дозволено поставување на подземни хидранти во тротоарот или во зелената површина, ако надземниот хидрант го попречува сообраќајот околу објектот.

Во зимски период надземните хидранти мораат да бидат заштитени од замрзнување.

Член 21

Цевките на разводниот цевковод во прстенестата мрежа на надворешните хидранти мораат да имаат внатрешен пречник според сметката, кој не смее да биде помал од 100 mm, а цевките на приклучниот цевковод на поединечниот хидрантски приклучок мораат да имаат пречник најмалку 80 mm.

Ако хидрантот е предвиден за непосредно гаснење на пожари, најмалиот притисок во хидрантската мрежа на местото на приклучокот изнесува 5,0 bar.

Ако се предвидува противпожарното возило да се приклучува на хидрантскиот приклучок и да се постигне потребниот притисок за гаснење на пожар со пумпите на возилото, притисокот во хидрантската мрежа може да биде и понизок од 5,0 bar, но не смее да биде понизок од 2,5 bar.

Член 22

Ако надворешната хидрантска мрежа располага со задоволително количество на вода, но во поглед на притисокот не ги задоволува условите за гаснење на пожари, мора да се обезбеди најмалку една пумпа со соодветен капацитет при притисок од најмалку 8,0 bar, освен ако на оддалеченост од 5 km се наоѓа противпожарна единица способна за гаснење на пожари и за спасување.

Член 23

Во кругот на организацијата на здружен труд, во непосредна близина на надземниот хидрантски приклучок, се поставува орман за сместување на цревето, млазникот и клучот.

Должината на цревето се определува зависно од оддалеченоста на хидрантскиот приклучок од објектот и од потребата за интервенција од надворешната страна на објектот.

IV. Внатрешна хидрантска мрежа

Член 24

Системот на внатрешната хидрантска мрежа се состои од приклучок, разводна мрежа со надворешна арматура и хидрантска затворачка и регулациона арматура.

Член 25

Внатрешна хидрантска мрежа не мора да се поставува:

- 1) во станбени згради со помалку од четири надземни катови;
- 2) во објекти наменети за јавни бањи и пералници;
- 3) во складишни простори чии видови се отпорни спрема пожар во траење од најмалку 2 h, во кои се складираат негорливи стоки, во негорлива амбалажа;
- 4) во продавници и простории наменети за административни работи, со површина до 150 m^2 ;
- 5) во производствени објекти од IV и V степен на отпорност спрема пожар, со категорија на технолошкиот процес спрема загрозеноста од пожари K4 и K5 и со зафатнина до 1000 m^3 .

Член 26

Внатрешна хидрантска мрежа не смее да се постави во производствени погони и складови во кои користењето на вода може да создаде запалив гас и да предизвика експлозија, пожар и ширење на пожарот.

Член 27

Внатрешната хидрантска мрежа на станбените и јавните згради може да биде засебна или споена со водоводот со кој објектот се напојува со вода за пиење или за хигиенски потреби.

Во производствените погони внатрешната хидрантска мрежа може да биде заедничка со мрежата за вода за пиење или за хигиенски потреби и со мрежата за вода што се употребува во технолошкиот процес, а може да биде и засебна.

Ако внатрешната хидрантска мрежа е заедничка, количеството на вода потребно за гаснење на пожари мора да биде постојано обезбедено како мрежата да е засебна.

За гаснење на пожари може да се користи и вода употребена во технолошкиот процес која со такво користење не се загадува (на пр. вода од разладни реди).

Член 28

Хидрантите на станбените и јавните згради со повеќе од четири надземни катови мораат да бидат така поставени што да е можно да се штитат сите простории.

Најмалиот капацитет на хидрантите од став 1 на овој член, кога работат истовремено, мора да биде во согласност со вредностите дадени во табела 3.

Табела бр. 3

Височина на зградата, во m	Станбени згради		Јавни згради и индустриски објекти	
	Најмал број на хидранти	Капацитет на хидрантот, l/s	Најмал број на хидранти	Капацитет на хидрантот, l/s
до 22	2	2,5	3	2,5
23 до 40	3	2,5	4	2,5
41 до 75	3	5	4	5
повеќе од 75	4	5	5	5

Член 29

Внатрешната хидрантска мрежа мора постојано да биде под притисок, без оглед на изворот од кој се напојува со вода, така што на највисокиот кат на објектот, на млазникот приклучен на хидрантскиот приклучок, да има притисок од најмалку 3,0 bar.

На внатрешниот хидрантски приклучок се дозволува притисок од најмалку 7,0 bar.

Член 30

За внатрешната хидрантска мрежа се употребуваат цевки со најмал пречник од 52 mm, односно хидрантски приклучок со најмал пречник од 52 mm.

Член 31

Меѓусебното растојание на хидрантските приклучоци се определува така што целокупниот простор што се штити да се покрива со млаз на вода, при што се води сметка за тоа должината на цревето да изнесува 15 m, а должината на компактниот млаз — до 5 m.

Хидрантските приклучоци се сместуваат во премините, во претпросториите на скалите и во други патишта за евакуација, во непосредна близина на влезната врата во просториите што можат да бидат загроени со пожар, така што да не ја попречуваат евакуацијата.

Член 32

Орманот со цревето се поставува на височина од најмалку 1,35 m од подот и се означува со ознака за хидрант — со буквата „Н“.

Во хидрантскиот орман се поставува цревето со млазник.

Член 33

Цевките за внатрешната хидрантска мрежа се поставуваат така што да бидат заштитени од механички оштетувања.

Цевките за внатрешната хидрантска мрежа не смеат да се поставуваат низ просториите што се загроени од пожар.

Во просториите со поголеми димензии, кога не е можно да се задоволат барањата од ст. 1 и 2 на овој член, цевките за внатрешната хидрантска мрежа можат да се поставуваат и покрај внатрешните столбови на објектот.

Член 34

Ако сидните хидранти се поставуваат во простории загроени од пожар, а тие простории не се ходници, премини и сл., распоредот на хидрантите мора да биде таков што секој дел од површината во просторијата мора да се штити со најмалку два млаза, така што со блокирање на едниот хидрант да не се исклучува можноста за користење на другиот.

V. Уреди за зголемување на притисокот

Член 35

Ако притисокот во надворешната водоводна мрежа е недоволен, се поставуваат пумпи со соодветен капацитет за зголемување на притисокот во внатрешната хидрантска мрежа.

Пумпите од став 1 на овој член можат да се поставуваат во објект што се штити од пожар или во посебен изграден објект.

Ако пумпата се поставува во објект што се штити од пожар, просторијата во која се поставува мора да биде одвоена од другите простории со зидови отпорни спрема пожар најмалку 90 минути, а влезната д. д. т. в. т. просторија да се влегува од простор кој не може да биде загроен од пожар.

Вратата на просторијата со пумпи мора да биде отпорна спрема пожар најмалку 60 минути.

Член 36

Пумпата за внатрешна хидрантска мрежа мора да има резервен агрегат за напојување со енергија.

Ако се користат повеќе пумпи, резервните пумпи мораат да се постават така што на три пумпи да доаѓа најмалку една резервна пумпа, а на четири до шест пумпи — најмалку две резервни пумпи.

Член 37

Пумпната постројка не мора да има резервни пумпи ако во производствениот погон капацитетот на вкупното количество на вода за гаснење на пожари со внатрешна хидрантска мрежа не е поголем од 15,0 l/s.

Член 38

Покрај автоматското вклучување, пумпната постројка за потребите на внатрешната хидрантска мрежа мора да има и рачно вклучување.

Уредот за автоматско вклучување на пумпите мора, во случај на дефект на главната пумпа, веднаш да ја вклучи резервната пумпа.

Член 39

Сите видови на уреди за зголемување на притисокот мораат да имаат обиколен вод.

Уредите за зголемување на притисокот се поставуваат така што со помош на нив да се снабдуваат со вода само оние катови на кои постојниот притисок не е задоволителен.

Член 40

Уредите за зголемување на притисокот со резервоар под притисок мораат да имаат резерва на вода која овозможува гаснење на пожар најмалку 90 минути.

Уредите за зголемување на притисокот со резервоар, покрај елементите што се неопходни за работа на постројката, мораат да бидат опремени со цевковод за одведување на водата, со преливна цевка и со покажувачи на нивото.

VI. Сува хидрантска мрежа

Член 41

Во објектите повисоки од 75 m мора да се постави сува хидрантска мрежа со можност за приклучување на противпожарни возила на нивото на теренот.

Пречникот на цевководот на сувата хидрантска мрежа изнесува најмалку 80 mm.

Цевководот на сувата хидрантска мрежа мора на секој кат да има вентил и спојка со најмал пречник од 52 mm и мора на највисокиот кат да изврши притисок од најмалку 5,0 bar.

Член 42

Надворешниот приклучок за противпожарно возило кон цевководот за сува хидрантска мрежа мора да биде поставен што е можно поблиску до главниот влез во објектот, на височина од 60 cm до 120 cm од нивото на теренот, во посебен лимен орман со брава која се отвора со клуч наменет за отворање на хидрантски вентили.

Цевководот на сува хидрантска мрежа мора да биде видлив од приклучокот од надворешната страна на зградата до највисокиот кат.

Приклучокот за противпожарно возило кон цевководот за сува хидрантска мрежа мора да има вентил без затворачки елементи.

Цевките во сувата хидрантска мрежа меѓу вентилите и приклучоците за противпожарно возило мораат да се празнат автоматски.

Сите приклучоци кон сува хидрантска мрежа мораат да бидат јасно и видливо означени со текстот „МОЖЕ ДА ГО УПОТРЕБУВА САМО ПРОТИВПОЖАРНА ЕДИНИЦА“.

Член 43

Ако сувите хидрантски цевководи подолго време не се користат, мора да се контролира нивната непропустливост со воздушен притисок најмалку еднаш во две години. Воздушниот притисок не смее да биде поголем од 1,5 bar.

Член 44

Сувите хидрантски цевководи мораат да се постават така што со приклучувањето на противпожарните црева на секој кат да се овозможи гаснење на пожарот во сите простории што на тој начин се штитат.

Приклучоците кон сувиот хидрантски цевковод на одделни катови мораат да бидат поставени на места кои при пожар не се загрозувани од пожарот.

VII. Хидрантска мрежа на објекти во изградба

Член 45

На објектите во изградба мора да се обезбеди вода за гаснење на пожари, со поставување на постојана или привремена хидрантска мрежа.

Објектите повисоки од 4 ката мораат да имаат најмалку еден сув цевковод, постојан или привремен, со приклучок на место достапно за противпожарни возила.

На секој кат мора да постои најмалку еден хидрантски приклучок со вентил за приклучување на цревата на противпожарната единица. Вентилите мораат да бидат секогаш затворени и заштитени од механички оштетувања.

Член 46

Во текот на изградбата на објектот, за секој кат мора постепено да се продолжува хидрантска мрежа, со тоа што на највисокото место мрежата сигурно и непропустливо да се затвори.

Највисокиот хидрантски приклучок смее да биде само за еден кат понизок од највисокиот дел на објектот во изградба. Хидрантскиот приклучок не смее да биде поставен во непосредна близина на горлив материјал.

Член 47

На највисокиот хидрантски приклучок мора да се постави орман со доволно количество на противпожарни црева, така што да можат да се досегнат и најоддалечените делови на објектот.

Орманот за сместување на цревата мора да биде метален, со брава без клуч. Во орманот мора да биде сместен и универзален млазник.

Член 48

Квалитетот на арматурата на привремената хидрантска мрежа мора да му одговара на квалитетот на арматурата на постојаната хидрантска мрежа.

Член 49

Привремената хидрантска мрежа во објектите во изградба мора да биде употреблива сè додека не се завршат инсталациите за постојаната хидрантска мрежа.

Приклучоците за противпожарните возила мораат да се означат на погоден начин.

VIII. Контрола на хидрантската мрежа

Член 50

Хидрантската мрежа, со сите уреди и арматура, се контролира еднаш во шест месеци.

На периодична контрола подлежат и цревата во хидрантските ормани, кои најмалку еднаш во шест месеци мораат да се одвиткаат и детаљно да се прегледаат, а затиначите да се променат ако се оштетени.

Сите вентили на цевководот што ја поврзува хидрантската мрежа со изворот за снабдување со вода мораат да бидат секогаш отворени и на нив не смее да има никакво пропуштање.

По користењето на хидрантската мрежа, цревата мора да се измие, добро да се исуши и да се навитка на својот носач.

Член 51

Ако во текот на периодичната контрола се утврди дека хидрантот не е употреблив, мора веднаш да се оспособи или да се замени.

IX. Завршна одредба**Член 52**

Овој правилник влегува во сила по истекот на една година од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 50-3909/1

10 март 1983 година

Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,

Вукашин Драгоевиќ, с. р.

560.

Врз основа на член 30 ст. 1 и 5 и член 49 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), во согласност со претседателот на Сојузниот комитет за енергетика и индустрија и сојузниот секретар за внатрешни работи, директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

П РА В И Л Н И К**ЗА ТЕХНИЧКИТЕ НОРМАТИВИ ЗА СТАБИЛНИ УРЕДИ ЗА ГАСНЕЊЕ НА ПОЖАРИ СО ЈАГЛЕНДИОКСИД****I. Општи одредби****Член 1**

Со овој правилник се пропишуваат техничките нормативи за стабилни уреди за гаснење на пожари со јаглен-диоксид што се вклучуваат автоматски (во натамошниот текст: стабилни уреди).

Одредбите на овој правилник не се применуваат врз стабилните уреди на пловни објекти и во рудниците со подземна експлоатација.

Член 2

Стабилни уреди се употребуваат за гаснење на пожари кога материјата која гори сама по себе не дава кислород потребен за горење, или не го редуцира јаглендиоксидот.

Член 3

Долунаведените изрази, во смисла на овој правилник, ги имаат следните значења:

1) батерија на шишиња претставуваат повеќе шишиња поврзани во една целост;

2) делумна заштита е заштитата на одделни предмети или на дел од зафатнината во рамките на просторијата — со заситување со помош на јаглендиоксид;

3) детектор на пожари е направа која го открива настанувањето на некоја од пожарните големини;

4) дефект е испаѓањето на еден од потрошувачите на електрична енергија битен за работата на стабилниот уред или испаѓањето на еден од изворите за напојување со електрична енергија;

5) млазник е распрскувачот поставен на крајот од цевководот со јаглендиоксид;

6) подразладен резервоар е резервоарот во кој содржината се лади со разладни уреди;

7) целосна заштита е заштитата на просторот, ограден од соседните простории со сидови и врати

отпорни спрема пожар — со заситување со помош на јаглендиоксид;

8) пожарен спектар е делот од објектот одвоен со противопожарни сидови со определена отпорност, со цел пожарот да се ограничи на помала површина;

9) сметковна зафатнина е зафатнината на штитениот простор спрема која се определува количеството на јаглендиоксид, намалена за зафатнината на предметите во тој простор во кој јаглендиоксидот под никакви услови не може да навлезе;

10) сирена е направата за звучна сигнализација.

Член 4

За стабилни уреди се користи технички јаглендиоксид.

Член 5

Со складирано количество на јаглендиоксид на едно место може да се штитат најмногу пет пожарни сектори, а количеството на јаглендиоксидот се определува според најголемиот пожарен сектор.

Член 6

Ако јаглендиоксидот од еден резервоар се користи и за потреби на технолошкиот процес, потребното количество на јаглендиоксид за гаснење на пожари мора да биде автоматски регулирано.

Јаглендиоксидот складиран во шишиња поврзани во батерии се користи само за заштита од пожари.

Член 7

Во херметички затворени простории мора да бидат вградени клапни како издушници, така што притисокот да не ги премине дозволените граници на притисокот на таванот и на сидовите на просторијата.

II. Складирање на јаглендиоксид**Член 8**

Јаглендиоксидот се складира под висок притисок во шишиња, или под низок притисок во подразладени резервоари.

Член 9

Секое шише во батеријата мора да биде така споено со собирната цевка што да може лесно да се замени.

Спојот од став 1 на овој член мора да биде еластичен со вграден неповратен вентил.

Член 10

Вентилите на шишињата мораат да обезбедат соодветен протек.

Пречникот на отворот на секој вентил мора да изнесува најмалку 10 mm.

На секое шише во батеријата мора да се вгради уред за постојана контрола на масата на полнењето или уред кој покажува загуба на полнењето поголема од 10%.

Шишињата кои загубиле повеќе од 10% од полнењето мораат да се заменат или да се дополнат во рок од 36 h.

Член 11

Шишињата мораат да се постават така што да се оневозможи нивно претвртување, а при транспорт вентилите на шишињата мораат да бидат заштитени.

Член 12

Батеријата на шишиња со јаглендиоксид се сместува во посебен пожарен сектор, а ако тоа не е можно, мора да се заштити со ограда од таков материјал што нејзината работа да не биде загрозувана од пожар.

Во просторијата за сместување батерија на шишиња со јаглендиоксид не смеат да се наоѓаат други уреди што можат да влијаат врз исправната работа на стабилните уреди.

Влезот во просторијата за сместување батерија на шишиња со јаглендиоксид, или приодот кон батеријата, мора секогаш да биде слободен и така поставен што да биде можен пристап кон батеријата и за време на пожар и во кој и да било пожарен спектор што се заштитува.

Член 13

Во просторијата за сместување на батеријата на шишиња со јаглендиоксид дозволена температура изнесува 263 до 313 K (-10°C до 40°C).

Член 14

Во подразладени резервоари, кои мораат да бидат опремени со сигурносни уреди во случај на пораст на температурата и притисокот, јаглендиоксидот се складира под притисок од 15 bar до 25 bar на температура од 243 K до 263 K (-30°C до -10°C).

III. Разводни вентили

Член 15

Ако батеријата на шишиња или подразладениот резервоар со јаглендиоксид се наменети за заштита на повеќе од еден пожарен сектор, за секој пожарен сектор се вградува разводен вентил.

Член 16

Пресекот на разводниот вентил мора да биде таков што да се обезбедува потребниот притисок на јаглендиоксидот на млазниците.

Член 17

При активирање на стабилните уреди, разводните вентили мораат автоматски да се отвораат пред отворањето на вентилот на собирниот цевковод или во исто време.

Покрај автоматското отворање, мора да постои можност и за рачно отворање на разводните вентили.

Член 18

На разводниот вентил мора да се наоѓа јасна и видлива ознака: „ОТВОРЕН — ЗАТВОРЕН“.

Член 19

Разводните вентили мораат да одговараат на работниот притисок на јаглендиоксидот и мораат да бидат заштитени од механичко оштетување.

Разводните вентили, по правило, се поставуваат покрај батеријата на шишиња или резервоарот со јаглендиоксид, а ако тоа не е можно — на друго пристапно место така што да можат брзо да се отворат

IV. Цевководи

Член 20

Цевководите за довод на јаглендиоксид од местото на складирањето до местото на потрошувачката се изработуваат од челични цевки.

Член 21

Меѓу складираниот јаглендиоксид и разводните вентили на цевководот се поставува сигурносен вентил кој е регулиран на $2/3$ од вредноста на испитниот притисок на цевководот.

Ако во просторијата во која се сместени стабилни уреди се наоѓаат луѓе, излезот на јаглендиоксидот од сигурносните вентили мора да води во слободен простор, надвор од сите простории.

Член 22

На секое место на цевководот на кое може да се собира кондензирана вода се вградува уред за нејзиното испуштање.

Член 23

Цевководите еднадвор се заштитуваат од корозија и од механичко оштетување, а се поставуваат така што да бидат што помалку изложени на тие и на други штетни влијанија.

Внатрешноста на цевководите се заштитува од навлегување на агресивни пари и гасови и од механички нечистотии на тој начин што отворите на дизните на погоден начин се затвораат така што стабилните уреди да можат да работат без пречки.

Член 24

Пред вградување во цевководот, цевките одвнатре се исчитуваат. По вградувањето, а пред монтажа на млазниците, цевководот се продува со компримиран воздух или со јаглендиоксид.

Член 25

Цевководите се испитуваат со воден притисок на собна температура.

Додека цевководот е под притисок се проверува непропустливоста и евентуалната деформација на составните делови.

Член 26

Ако јаглендиоксидот се складира во батеријата на шишиња, цевководот се испитува на делот меѓу батеријата на шишиња и разводните вентили под притисок од 190 bar, а на делот од разводните вентили до пожарниот сектор кој се заштитува од пожар цевководот се испитува под притисок од 40 bar.

Собирната цевка на батеријата на шишиња се испитува под притисок од 190 bar. По испитувањето, на собирната цевка не смеат да се вршат никакви измени, а ако се вршат измени, испитувањето мора да се повтори.

Ако јаглендиоксидот се складира во подразладен резервоар, цевководот се испитува на делот меѓу резервоарот и разводните вентили под притисок од 35 bar, а на делот од разводните вентили до пожарниот сектор кој се заштитува — под притисок од 20 bar.

Член 27

Цевководите мораат да бидат прицврстени така што да не можат да се оштетат поради топлотна дилатација.

Член 28

Во пожарните сектори во кои може да дојде до експлозија, цевководот се прицврстува за елементите што не се предвидени за урнување при експлозија.

V. Млазници**Член 29**

Млазниците се изработуваат од нерѓосувачки материјал.

Член 30

Млазниците секогаш мораат да бидат чисти, а ако постои можност за затнување, отворите на млазниците се заштитуваат така што да се овозможи непречено истекување на јаглендиоксидот.

Отворот на млазникот е со пресек од најмалку 7 mm^2 .

Член 31

Бројот на млазниците се избира спрема вкупниот потребен пресек на млазниците, можноста за поставување, видот на инсталациите и уредите што се штитат и опасноста од пожар.

Еден млазник покрива најмногу 30 m^2 од штитената просторија.

Член 32

Во пожарните сектори со височина над 3 m млазниците за јаглендиоксид се поставуваат под таванот и на $1/3$ од височината на пожарниот сектор, а низ млазниците на $1/3$ од височината на пожарниот сектор мора да излегуваат околу 35% од вкупното количество на јаглендиоксид што се испушта.

Член 33

Цевководот за довод на јаглендиоксидот од местото на складирањето до местото на гаснењето мора да има такви димензии што притисокот на задните млазници кај системот со висок притисок да не падне под 21 bar , а кај системот со низок притисок — под 10 bar .

VI. Активирање на стабилни уреди**Член 34**

Стабилните уреди се активираат автоматски со помош на уреди за откривање на пожари што реагираат на една од следните појави:

- 1) кога температура ќе порасне на 241 до 353 K (68 до 80°C) или за 40 K (40°C) над најголемата работна температура во пожарниот сектор кој се штити;
- 2) кога брзината на порастот на температурата е поголема од 20 K (20°C)/минута;
- 3) кога во пожарниот сектор ќе се појави чад;
- 4) кога во пожарниот сектор ќе се појави пламен.

Член 35

Сите делови на стабилните уреди што трошат електрична енергија мораат да се напојуваат од два независни извора на електрична струја, од кои едниот мора да биде акумулаторска батерија предвидена за најмалку 48 h работа.

Напојувањето со електрична енергија мора да биде непрекинато.

Акумулаторската батерија се поставува на место кое не е загрозувано од пожар ниту изложено на механички и други оштетувања и на кое е овозможена непречена работа на таа батерија.

Член 36

Стабилните уреди со автоматско активирање мораат да бидат изведени така што да можат и рачно да се активираат.

Член 37

Ако во просторијата која се штити постојано се наоѓаат луѓе, мораат да се вградат уреди кои од моментот на активирањето даваат алармни сигнали и го одлагаат излегувањето на јаглендиоксидот за толку што луѓето да можат безбедно да ја напуштат просторијата, но не помалку од 10 ни повеќе од 30 секунди.

Член 38

Ако во просторијата која се штити не престојуваат луѓе, стабилните уреди не се опремуваат со уреди за одлагање на излегувањето на јаглендиоксидот.

Ако во просторот што се штити без одлагање на излегувањето на јаглендиоксидот влегуваат луѓе, стабилните уреди мораат да се блокираат.

Ако блокирањето на стабилните уреди се изведува по електричен пат, автоматски, тоа мора да се покажува со електричен сигнал за сето време на траењето на блокадата.

Член 39

Стабилните уреди мораат да бидат опремени со алармен уред кој дава карактеристичен звучен сигнал и кој се вклучува во работа автоматски и истовремено кога реагира уредот за откривање на пожарот.

Член 40

Претходното предупредување со сигнал се обезбедува најмалку преку две сирени.

Ако обете сирени се електрични, едната од нив мора да има постојана самостојна контрола на струјното коло.

Јачината на звукот на звучниот сигнал мора да биде за 30 фона поголема од просечната јачина на звукот во пожарните сектори што се штитат од пожари, но не смее да биде поголема од 110 фона.

Член 41

Алармниот систем за стабилни уреди се поврзува така што да не може да се исклучи несакано.

Несаканото исклучување на алармниот систем мора да биде оптички прикажано и акустички изразено во алармната централа.

Член 42

Во алармната централа мора да постои можност:

- 1) звучно и оптички да се регистрира испаѓањето на еден од изворите за напојување или дефектот на линијата на звучното алармно средство;
- 2) да се контролира електричната исправност на водовите до последниот уред за детекција на пожари во секоја зона на јавување;
- 3) да се контролира електричната исправност на електричните водови до уредот за активирање на стабилните уреди.

Член 43

Ако детекцијата на пожари се врши со уреди што реагираат на други пожарни големини, освен на гаслината, таквите уреди се врзуваат во најмалку две зони на јавување во секој пожарен сектор што се штити. Алармот од едната зона на јавување дава претходно звучно предупредување, а активирањето и на другата зона на јавување ја предизвикува работата на стабилните уреди.

Член 44

Ако стабилните уреди се активираат со помош на алармна централа, мора да постои можност и за рачно активирање најмалку со еден тастер во секој пожарен сектор што се штити.

Член 45

На оптичкиот сигнализатор сигналот за аларм се разликува од сигналот за дефект по бојата на светлоста.

Водот за пренос на алармот или на дефектот мора да биде електрично контролиран.

Член 46

Стабилните уреди мораат да имаат тастер за блокирање на работата.

VII. Целосна заштита

Член 47

При целосна заштита, вратата за евакуација автоматски се затвора во моментот кога ќе се отворат вентилите за испуштање на јаглендиоксидот, така што да можат рачно да се отворат.

Збирот на отворите, изразен во m^2 , кои не можат да се затворат, а се наоѓаат на долната половина од височината на просторот што се штити, смее да изнесува најмногу 3% од зафатнината на тој простор.

Член 48

Со активирање на стабилните уреди истовремено мора автоматски да се исклучи секое присилно струење на воздухот.

Член 49

Со активирање на стабилните уреди сите отвори во пожарниот сектор мораат автоматски да се затворат.

Отворите кои не можат да се затворат и кои се наоѓаат во долната половина од височината на пожарниот сектор, а немаат површина поголема од $6 m^2$, се заштитуваат со посебни млазници за создавање на јаглендиоксидна завеса.

Член 50

Најмалото потребно количество на јаглендиоксид за $1 m^3$, зависно од големината на пожарниот сектор што се штити, е наведено во табела бр. 1.

При планирање на количеството на јаглендиоксид за гасење на пожари од класа „А“, количеството на јаглендиоксид наведено во табела бр. 1 мора да се зголеми за 2,25 пати и да се одржи најмалку 30 минути.

Табела бр. 1

Зафатнина на просторијата во m^3	Количество на јаглендиоксид во kg/m^3
1 до 100	1,00
Над 100 до 300	0,95
Над 300 до 500	0,90
Над 500 до 1000	0,85
Над 1000 до 1500	0,80
Над 1500 до 2000	0,75
Над 2000	0,70

Ако во пожарните сектори што се штитат се сме-стени материите наведени во табела бр. 2, количествата на јаглендиоксид од табела бр. 1 се зголемуваат со множење со факторот од табела бр. 2.

Табела бр. 2

Материи	фактор
Етилалкохол	1,30
Етер	1,45
Етилен	1,55
Етилен-оксид	1,75
Ацетилен	2,50
Јагленмоноксид	2,40
Јаглендисулфид	2,50
Водород	3,15

Во табела бр. 3 се наведени одделните видови на постројки и потребното количество на јаглендиоксид.

Табела бр. 3

Видови постројки	Количество на јаглендиоксид во kg/m^3
Трансформаторски станици	2
Расклопни релеи и уреди	1
Лакирници	1,5
Печки за сушење со отворени премини	1,5

Член 51

Заситувањето на пожарниот сектор со јаглендиоксид мора да заврши за две минути.

Член 52

Ако постои опасност од загуба на јаглендиоксид од штитената просторија, пресметаното количество на јаглендиоксид се зголемува за 10% до 20%.

VIII. Делумна заштита

Член 53

Количеството на јаглендиоксид за делумна заштита се пресметува според сметковната зафатнина на објектот така што сите димензии на објектот се зголемуваат за 1,5 m.

Најмалото количество на јаглендиоксид за делумна заштита изнесува $2 kg/m^3$ од сметковната зафатнина.

Најмалото количество на јаглендиоксид за површинска заштита изнесува $7 kg/m^2$.

Член 54

Околу предметите што се штитат во сите правци мора да постои простор од 5 m во кој не смее да има материјал што би можел да пренесе пожар.

Член 55

Времето на истекување на јаглендиоксидот при делумна заштита мора да биде помало од 30 секунди.

Член 56

Ако испуштениот јаглендиоксид преминува 5% од вкупната зафатнина на просторијата, мора да се вгради уред за одлагање на излегувањето на јаглендиоксидот.

IX. Ракување со стабилни уреди и одржување на тие уреди**Член 57**

Стабилните уреди мораат да бидат снабдени со техничко упатство.

Член 58

Стабилните уреди мораат да се заштитат од статички електрицитет.

Член 59

Функционална проба на стабилните уреди се врши еднаш годишно, со 10% од предвиденото количество на јаглендиоксид и најмалку со две шишиња.

Исправноста на стабилните уреди не се проверува во простории во кои постои експлозивна атмосфера.

X. Завршна одредба**Член 60**

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 50-4014/1

11 март 1983 година

Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,

Вукашин Драговски, с.р.

561.

Врз основа на член 30 ст. 1 и 5 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/77 и 11/80), во согласност со сојузниот секретар за внатрешни работи и со претседателот на Сојузниот комитет за енергетика и индустрија, директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

П РА В И Л Н И К**ЗА ТЕХНИЧКИТЕ НОРМАТИВИ ЗА ЗАШТИТА ОД ПОЖАРИ И ОД ЕКСПЛОЗИИ ПРИ ЧИСТЕЊЕ НА САДОВИ ЗА ЗАПАЛИВИ ТЕЧНОСТИ****Член 1**

Со овој правилник се пропишуваат техничките нормативи за заштита од пожари и од експлозии при чистење на садови за складирање или за превоз на запаливи течности кои при нормален притисок и температура се наоѓаат во течна состојба (во натамошниот текст: садови).

Член 2

Долунаведените изрази ги имаат, во смисла на овој правилник, следните значења:

1) хемиско чистење е чистењето на садовите со разни хемиски средства;

2) грубо чистење е отстранувањето на запаливи течности и талог од садовите;

3) инкрустација (бигор) е каменеста кора со која се прекриени ѕидовите на садовите;

4) механичко чистење е чистењето на садовите со стружење со разни прирачни средства, плакнење со јаки млазеви на вода и слично;

5) целосно чистење на садовите е отстранувањето на остатоците од талог (тиња), инкрустации и од запаливи пареи;

6) слепи прирабници се плочите што се ставаат на отворите на цевките, заради нивно херметичко затворање;

7) талог или тиња е разретчената маса што се јавува како остаток по празнењето на садовите со гравитација.

Член 3

Садовите се чистат грубо или целосно.

Грубо чистење се врши кога садовите треба да се полнат со иста содржина или како претходна постапка при целосно чистење.

Целосно чистење на садовите се врши при промена на содржината во садовите или во случај на контрола, поправка, заварување или баждарење на садовите.

Член 4

Пред почетокот на чистењето на садовите, мора да се провери исправноста на уредите, опремата и средствата за: празнење и испумпување, проветрување, плакнење со топла и ладна вода, продукување и отпарување со водена пареа, вештачко осветлување, создавање на инертна атмосфера во садовите, контрола на експлозивноста на атмосферата во внатрешноста на садовите, одведување на статичкиот електрицитет, покажување на правецот на дување на ветерот, као и личните заштитни средства, средствата за гаснење на пожари и другата потребна опрема (алат, скали и др.).

Член 5

На 15 метри растојание од садовите што се чистат мораат да се отстранат или исклучат сите извори на палење, како што се: мотори со внатрешно согорување, електрични инсталации што не се противексплозивно заштитени и извори на искрење, освен специјални возила за прифаќање и отстранување на тиња, кои мораат да бидат во противексплозивна заштита.

Член 6

На 15 m растојание од садовите што се чистат, како и од прифатните садови, мораат да се постават соодветни знаци на предупредување: „ОПАСНОСТ ОД ПОЖАРИ И ЕКСПЛОЗИИ“, „ЗАДОЛЖИТЕЛНА УПОТРЕБА НА АЛАТ КОЈ НЕ ИСКРИ“ и знаци на забрана: „ЗАБРАНЕТО ПУШЕЊЕ И ПРИСТАП СО ОТВОРЕН ПЛАМЕН“ и „ЗАБРАНЕТО ПРИСТАП НА НЕВРАБОТЕНИ“.

Член 7

При чистење на садовите во зоните на опасност смеат да се употребуваат само светилки во противексплозивна заштита со напон од 24 V, светилки со ладно светло и преносни светилки во противексплозивна заштита.

Ако за намалување на напонот се користат посебни уреди, тие уреди мораат да бидат инсталирани надвор од зоната на опасност, а нивните метални делови не смеат да бидат галвански поврзани со садовите што се чистат.

Деловите на струјно коло со намален напон не смеат да се заземјуваат.

Член 8

Електричните инсталации и уредите што се користат во зоните на опасност мораат да бидат во противексплозивна заштита.

Член 9

Алатот и приборот што се користат за отворање односно за затворање на сатовите и за други работи што се вршат при чистењето на сатовите, мораат да бидат изработени од материјал кој е антистатичен и антимагнетичен и кој не искри. Алатот и приборот мораат да бидат чисти.

Член 10

За проветрување на сатовите се користат компримиран воздух, инертен гас или водена пареа со низок притисок.

Ако вентилатори и компресори се поставени во зоната на опасност, тие мораат да бидат во против-експлозивна заштита.

Член 11

Заштитната облека и обувки мораат да бидат изработени од материјал на кој не се создава и не се собира статички електрицитет и кој не искри.

Член 12

Скалите за спуштање во садот мораат да бидат изработени од материјал кој не искри и кој не смее да реагира хемиски со тињата или со пареата на запаливата течност.

Заради спречување на опасноста од лизгање, скалите на својот долни крај мораат да имаат осигурувач кој не искри.

Член 13

Пред почетокот на чистењето на сатовите, мораат да се извршат следните работи:

1) визуелен преглед и утврдување на техничката исправност на надземните сатови;

2) утврдување на физичко-хемиските особини на запаливата течност;

3) мерење на височината на слојот на талогот (тињата) во садот, заради утврдување на неговата приближна зафатнина;

4) преземање на мерки за заштита од статички електрицитет:

— заземјување на сите сатови, уреди и цевководи на кои може да се натрупа статички електрицитет,

— премостување на сите спојни делови на цевководите, сатовите и уредите на кои може да се создава статички електрицитет,

— исклучување на прекинувачите или отстранување на топливите делови од електричното, коло што ја снабдува со енергија механичката апаратура на сатовите (миксерите, конвеерите и сл.), на електричните грејачи итн. и ставање на натписот „ИСКЛУЧЕНО“ врз нив.

Член 14

Сите работи при грубото чистење на сад со зафатнина до 100 m³ се изведуваат без влегување во садот.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, за преглед на внатрешните површини на садот и за потребна поправка на садот, чистењето се врши и со влегување во садот.

Член 15

Грубо чистење на сатовите се врши на следниот начин:

1) се затвораат сите вентили за довод на запалива течност, водена пареа и сл.;

2) се отстранува запаливата течност и талогот (тињата) со гравитација или со испумпување;

3) остатокот од талогот (тињата) што не може да се отстрани со гравитација или со испумпување, се отстранува од сатовите со помош на прирачни средства и тоа веднаш по отстранувањето на запаливата течност.

Ако се предвидува целосно чистење, сатовите веднаш по грубото чистење мораат да се наполнат со вода, со водена пареа со низок притисок или со инертен гас.

Член 16

Запаливите пареи се отстрануваат од сатовите со природно или вештачко проветрување, со водена пареа со низок притисок, со инертен гас или со потопување на сатовите.

Член 17

Остатоците од талогот (тињата) и инкрустацијата се отстрануваат од сатовите со третирање со водена пареа со низок притисок, со топла или ладна вода, по механички пат или со хемиски средства за чистење и неутрализација.

Член 18

Целосно чистење на сатовите се врши од внатрешната страна на сатовите на следниот начин:

1) сатовите се одвојуваат од доводот на запаливата течност, водената пареа, канализационата мрежа и од сите други цевководи и уреди сврзани за сатовите што се чистат;

2) се вдува водена пареа со низок притисок или инертен гас или се полнат со вода. Забрането е полнење и плакнење на сатовите со вода чија содржина е токсична, ако не постои посебен третман за такви отпадни води;

3) се мери концентрацијата на запаливите пареи во внатрешноста на сатовите која не смее да изнесува повеќе од 10% од долната граница на експлозивност;

4) садржите механички се чистат, при што посебно внимание мора да се обрати на „мртвите“ агли и на слични тешко достапни места. Пред нивното чистење сатовите мораат да бидат приближно на температурата на околината;

5) сатовите повторно се плакнат со вода под притисок и се продуваат со водена пареа или со инертен гас.

Плакнењето со вода, продувањето со водена пареа и механичкото чистење се повторуваат наизменично, се додека не се отстрани остатокот од талогот и инкрустацијата;

6) внатрешните сидови на сатовите се бришат со суви и чисти крпи или со друг погоден материјал кој не создава статички електрицитет и не искри. Крпата односно другиот материјал за бришење не смее да се реси.

Член 19

Сатовите се одвојуваат од приклучните цевководи така што прво се затвораат сите вентили, се расставуваат врските, се измиваат сите приклучоци со топла вода или со водена пареа со низок притисок и се поставуваат слепи прирабници на сите споеви. Слепите прирабници мораат да бидат отпорни на корозија и мораат да го издржат притисокот во цевководите.

Слепите прирабници мораат да се постават што е можно поблиску до садот, за да може да се намали можноста за дотекување на течност во садот.

Отворите на демонтираните цевки мораат да се затвораат така што да се спречи секое дотекување во внатрешноста на садовите и секое капење на течност надвор од садовите.

На сите вентили кои заради изолација се затворени, мораат да се постават знаци на забрана за употреба за целото време на чистење на садовите.

Член 20

Водената пара или инертниот гас се вдуваат при дното на садот во воздушниот простор, а уводниот на пароводот или на гасоводот мора прописно да се заземји и споевите да се премостат.

Капакот на покривот на садот мора да биде подигнат и за време на третирањето со пара или со инертен гас и за време на ладењето на садот, ако бил третиран со пара.

Член 21

За време на чистењето на садовите мора да се обезбеди постојано проветрување. Запаливите пари чија релативна густина е поголема од воздухот се отшмукуваат од дното на садот, а парите чија релативна густина е пониска од воздухот се отшмукуваат од врвот на садот.

Понекаде заостанатиот стврднат талог (тиња) и инкрустација, кои со механички средства не можат да се отстранат, се третираат со водена пара или со жешка вода.

Член 22

Кога садовите не се целосно исчистени од остатокот на талог (тиња) и инкрустација, а работите на чистењето на садовите мораат да се прекинат на кратко, внатрешните сидови на садовите мораат да се измијат со јаки млазеви на вода и остатокот од талогот (тињата) да се прекрие со слој на вода.

Член 23

Ако со вдување на водена пара не можат да се отстранат запаливите пари, постапката за чистење на садовите и натаму останува иста, со тоа што истовремено со третирањето со пара мора да се обезбеди и интензивно проветрување.

Член 24

За чистење на садовите се употребуваат и хемиски средства за чистење и неутрализација.

Средствата од став 1 на овој член не смеат да реагираат екзотермно со запаливата течност и со талогот (тињата), односно не смеат да предизвикуваат каква и да хемиска или физичка реакција која може да ја загрози безбедноста на луѓето и имотот, ниту кородивно да дејствуваат врз сидовите на садовите.

Член 25

Песочењето на садовите мора да се врши при ефикасно проветрување.

За време на песочењето мора постојано да се контролира концентрацијата на запаливите пари. Ако концентрацијата на запаливите пари достигне 10% од долната граница на експлозивноста работата мора веднаш да се запре и да се продолжи со проветрувањето додека концентрацијата на запаливите пари не падне под таа граница.

Компресорот и уредите за компримиран воздух, како и вентилаторот за довод и одвод на воздух, мораат да бидат сместени на слободен простор.

Член 26

При чистењето на садовите мораат да се исчистат и опремата и инсталацијата на садовите.

Член 27

При целосно чистење, поправка или заварување на една или повеќе комори во садовите со комори, најнапред мораат да се испразнат и другите комори во тие садови и да се наполнат со вода или со инертен гас.

Член 28.

Садовите не смеат да се чистат за време на временски непогоди (грмотевици и сл.).

Член 29

Талогот (тињата) од садовите што се чистат мора веднаш да се отстрани од сите соседни објекти и од изворите на палење, на безбедно растојание кое не смее да биде помало од 30 m.

Член 30

Овој правилник влегува во сила по истекот на една година од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 50-8345/1

20 мај 1983 година

Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Букашин Драгоевиќ, с. р.

562.

Врз основа на член 94 став 1 од Законот за девизното работење и кредитните односи со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/77, 61/82, 77/82 и 34/83), Советот на гувернерите донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА НА ОДЛУКАТА ЗА ИЗНЕСУВАЊЕ И ВНЕСУВАЊЕ НА ЕФЕКТИВНИ ДИНАРИ ВО ПАТНИЧКИОТ ПРОМЕТ СО СТРАНСТВО

1. Во Одлуката за изнесување и внесување на ефективни динари во патничкиот промет со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77, 61/77, 56/79, 40/80, 35/81, 66/81 и 71/81), во точка 3 зборовите: „до износот од 500 динари месечно“ се заменуваат со зборовите: „до износот од 800 динари месечно.“

2. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

О. бр. 53

29 јули 1983 година

Белград

Претседател на Советот на
гувернерите,
гувернер
на Народната банка на
Југославија,
Макиќ Радован, с. р.

По извршеното срамнување со изворниот текст, утврдено е дека во текстот на Законот за измени и дополненија на Законот за привремена забрана на располагањето со дел од општествените средства на општествено-политичките заедници и на самоуправните интересни заедници од општествените дејности за потрошувачка во 1983 година, објавен во „Службен лист на СФРЈ“, бр. 41/83, се поткраднала подолу наведената грешка, та се дава

ИСПРАВКА

НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ПРИВРЕМЕНА ЗАБРАНА НА РАСПОЛАГАЊЕТО СО ДЕЛ ОД ОПШТЕСТВЕНИТЕ СРЕДСТВА НА ОПШТЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧКИТЕ ЗАЕДНИЦИ И НА САМОУПРАВНИТЕ ИНТЕРЕСНИ ЗАЕДНИЦИ ОД ОПШТЕСТВЕНИТЕ ДЕЈНОСТИ ЗА ПОТРОШУВАЧКА ВО 1 83 ГОДИНА

Во Образецот „ПС“ — План на средствата за општи општествени и заеднички потреби за 1983 година кој претставува составен дел на Законот за привремена забрана за располагањето со дел од општествените средства на општествено-политичките заедници и на самоуправните интересни заедници од општествените дејности за потрошувачка во 1983 година, во делот под Б. Месечни планирани износи за 1983 година, во називот на колоната 5 наместо зборовите: „Реден бр. 5 кол. 4“ треба да стои: „Реден бр. 6 кол. 4“.

Од Секретаријатот за законодавство на Собранието на СФРЈ, Белград, 15 август 1983 година.

ОДЛИКУВАЊА

УКАЗ

ПРЕТСЕДАТЕЛСТВОТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

врз основ на член 315 точка 8 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија одлучува да се одликуваат:

— за особени заслуги врз ширењето на братството меѓу нашите народи и народности во создавањето и развивањето на политичкото и моралното единство на народите и народностите

СО ОРДЕН БРАТСТВО И ЕДИНСТВО СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

полковник Бршиќ Јосипа Јосип;

потполковници Игњатовиќ Тихомира Драгомир, Рончевиќ Ђуре Никола;

заставници I класа: Остојиќ Живкојина Љубисав, Раденовиќ Саве Миличко;

воен службеник III класа Ѓоза Јуре Иван;

— за особени заслуги во изградбата и јакнењето на вооружените сили и за особени успеси во раководењето со единиците на вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, во нивното зацврстување и оспособување на одбрана на независноста на Социјалистичка Федеративна Република Југославија

СО ОРДЕН НА НАРОДНАТА АРМИЈА СО ЗЛАТНА СВЕЗДА

полковници: Ајдуковиќ Петра др Гојко, Бионлиќ Јосипа Томислав, Коричан Виктор Божидар, Коруповиќ Драгутина Душан, Модриќ Николе др

Бранимир, Пешиќ Славка Драгош, Стипетиќ Ивана Петар, Штимац Јакова Иван, Вукосав Раде Миле;

потполковници: Будровац Тодора Милан, Цикуша Васе Љубомир, Јандриќ Ивана Иван, Јовичевиќ Миле Манојло, Капун Антона Иван, Килибарда Илије Зоран, Кораћ Спасоја Милисав, Меједовиќ Луке Новак, Палиниќ Стјепана Бранко, Проскура Александар Пантелејмон, Спасојевиќ Томе Мирко, Стефановиќ Оскара Мирослава, Сунајко Раде Никола, Тсофиловиќ Милорада Јован, Ваниќ Миливоја Радомир, Зороја Дане Светозар;

мајори: Ѓафовиќ Омера Машо, Костадиновиќ Живојина Филип, Рудац Јосипа Антон, Кожич Карла Драгутин;

капетани I класа: Игрутиновиќ Љубомира Бранислав, Секулиќ Јована Јанко, Трајчевски Александар Методије;

граѓанско лице на служба во ЈНА Новаковиќ Јове Душан;

СО ОРДЕН НА НАРОДНАТА АРМИЈА СО СРЕБРЕНА СВЕЗДА

потполковници: Булазиќ Гојка Јован, Вукотиќ Никола Ѓрвоје;

мајори: Балент Ивана Иван, Барбир Андрије Драгутин, Божиќ Стојана Мирко, Чапко Јеврема Никола, Ѓук Ѓуре Станко, Гераков Бориса др Стеван, Јелић Момчила Марко, Клариќ Ивана Стјепан, Кнапиќ Ивана Иван, Матјаноски Сотира Методи, Павловиќ Милована Бранимир, Раденковиќ Стојана Десимир, Шарановиќ Милована Драгиша, Штркаљ Јосипа Драгутин, Тачиќ Драгића Радован, Тошиќ Стојана Бранислав, Тротер Стевана Радован;

капетани I класа: Бружа Богомила Бруно, Цветковиќ Петра Воја, Чонлац Ивана Андрија, Дробчак Љубана Перо, Ѓаковиќ Мате Крсто Ѓорђевиќ Крстомира Миодраг, Глумиц Дамјана Мане, Гоцев Ивана Тодор, Грабунчија Станка Петар, Грба Богдана Милан, Гредо Мирка Недељко, Голубовиќ Божицара Станимир, Ходал Јосе Владо Изковиќ Љубомира Никола, Јанковиќ Александра Петар, Јанковиќ Милинка Зоран, Кезуновиќ Неђе Ратомир, Костадинов Цветка Ратко, Латковиќ Душана Здравко, Маниќ Душана Никола, Матијевиќ Миле Душан, Михајловиќ Алексе Звонимир, Милиќ Светозара Милан, Милосављевиќ Славољуба Слободан, Нађ Јосипа Мирко, Павловиќ Бранка Ѓуро, Пашица Ивана Штефо, Павловиќ Крста Златан, Павиќ Светислава Мирољуб, Перунковски Глигора Ѓорђе, Поробиќ Шукрије Мустафа, Радосављевиќ Пере Јово, Рецовиќ Ѓасима Хајрудин, Салапура Милана Петар, Самарчиќ Светозара Миливоје, Смола Богумила Звонко, Станојевиќ Стојанча Александар, Штрбац Томе Бранко, Тотиќ Стипе Иле, Тресовиќ Петка Милија, Василиќ Драгутина Слободан, Веменац Радомира Младен, Вујановиќ Милан Дане;

капетани: Бећир Јосипа Иван, Ѓермановиќ Ѓорѓа Василије, Јеремић Марка Антоније, Јовановиќ Љубице Милорад, Мајсторовиќ Маринка Стојан, Николиќ Милоша Илија, Павиќ Станка Љубомир, Топиќ Недељка Млађо, Владушиќ Петра Душан, Жагар Мате Мирко;

заставници I класа: Бартаковиќ Јуре Ладислав, Божиновиќ Тодоса Благоје, Демировиќ Мехмеда Рецо, Чубурило Симе Владо, Гладовиќ Милоја Томислав, Ибришимовиќ Ахмета Исак, Каличанин Ратомира Милентије, Кромпиќ Спасоја Милорад, Мариќ Ѓурђа Шанадор, Мициќ Александра Синиша, Мицковски Диме Јордан, Милошевиќ Јована Неђо,

Милошевић Душана Ство, Новаковић Ђуре Петар, Павлић Мирка Томо, Родичакић Паје Зехо, Радусиновић Саве Лазар, Буковић Милана Петко, Вулама Ивана Иван;

заставници: Адамовић Љубомира Милорад, Аризановић Радомиро Миливоје, Арсовски Страхила Иван, Божић Живојина Новица, Бркичача Крижана Марко, Була Валентина Франо, Франтић Јураја Петар, Грба Симеона Милан, Игњатовић Милорада Милош, Исаиловић Милосава Љубиша, Јахимовић Спасоја Ратомир, Јашић Љубише Милован, Јеремић Станка Илија, Јешић Драгојла Иван, Јоцић Војислава Љубиша, Кишур Јураја Михаел, Кудра Станка Мирко, Маринковић Мирослава Драгиша, Михајловић Милана Милија, Милошевић Миладина Драгослав, Митић Славка Радиша, Нешић Веселина Радислав, Николић Миодрага Светислав, Нишавић Панте Будимир, Пател Франо Владимир, Пашица Драгана Милован, Пејић Бранислава Миодраг, Петковић Ђуре Милорад, Поповић Драгослава Јахим, Радуповић Миле Дмитар, Рамич Авде Јусуф, Сањици Јозе Васо, Савовић Чедомира Велимир, Стаменковић Стаменка Ђорђе, Стаменковић Зарије Ђорђе, Станковић Јована Љубомир, Стојковић Александра Властимир, Шатишур Јована Петар, Шимулија Марга Ђуро, Шоп Ивана Лука, Тривић Тривуна Савао, Узелац Мане Илија, Зарић Анђелка Душан;

постари војници I класа: Агбаба Војкана Милан, Бакић Јована Милоје, Богојевић Драгише Зоран, Брглеш Јосипа Иван, Димитријевић Живка Радован, Ђорђевић Бранка Сава, Филиповић Велимира Ратомир, Ивановић Миљена Радомир, Јанешић Јосипа Валент, Кнежевић Басе Милован, Ковачевић Борисава Душан, Крижан Ивана Мијо, Михаљевић Грешилира Дарко, Мијајловић Светислава Јован, Муждека Петко Борислав, Подборед Стјепана Вјекослав, Станић Душана Радосав, Стачкић Радомиро Милалко, Трајковић Живојина Слободан, Туђа Франо Ивица, Витаз Тодора Јован, Вучевић Николе Радомир;

воени службеници III класа: Јурић Ковиљка, Пецотић-Полшак Феликса Ерика;

воени службеници IV класа: Беспалко Даниела Златко, Мајер Николе Драгутин, Милић Бранка Душко, Штамбук Драгутина Иван, Зајичек Славка Жељко;

воен службеник VIII класа Марас Милутина Алка;

граѓански лица на служба во ЈНА: Ђурашин Николе Мато, Јосиповић Михаила Добрица;

— за особени заслуги и постигнати успеси во работата од значење за напредокот на земјата

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

потполковник Габо Мате Антон;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

воен службеник IV класа Црногај Јосипа Алојз; граѓански лица на служба во ЈНА: Банда Боже Бранко, Бринар Франца др Петер, Хижман Ловре Мартин, Јаѓацац Адема Хуснија, Кларић Ибре Ахмет, Мишчевић Хуберта Зденка, Закошек Ладислава Франица;

— за примерни заслуги и умешност во работата на развивањето на постојан полет заради остварување на поставените задачи во единиците со кои раководат, како и за создавање услови за постигање на исклучително добри успеси во своите единици и установи

СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО ЗЛАТНИ МЕЧЕВИ

полковник Брокиќ Божицара др Реља;

потполковници: Балорда Милоша Ђорђе, Борић Миљка Грујо, Боројевић Адама Ратомир, Ђуртовић Фехима Мухамед, Гагулић Стевана Никола, Ханић Мехмеда Ахмед, Јовановић Милорада др Илија, Келечевић Давида Бошко, Котели Наума Филип, Коварбашић Николе др Бранко, Новаковић Мате Франо, Радишић Михаила Витомир, Радуповић Лазе Сава, Трајковић Драгомира Бранислав;

мајори: Адамовић Митра Иван, Ангеловски Насе Младен, Арсић Станоја Велимир, Бобић Цвијетина Жарко, Бошњакоски Стјепана Иван, Цвијетић Милована Добро, Ђировић Милете Момчило, Чутурило Николе Мићо, Драшковић Неђе Зарије, Фочић Казимира Бранко, Глушац Милића Радивоје, Граовић Николе Ратко, Гроздановић Богољуба Тодосије, Губоринић Војислава Радомир, Хорват Фране Иван, Хуснак Славка Стјепан, Јанковић Милуна Љубиша, Јавор Миле Мијат, Јергачић Мирослава Мирослав, Јовановић Јосе Бошко, Јовичевић Грујице Милутин, Кришић Јована Радивоје, Младеновић Градимира Маријан, Никчевић Милана Драгиша, Николић Шипре Веселин, Павловић Милана Владислав, Радовић Саве Петер, Ристић Добривоја Миладин, Станић Глига Мирослав, Станковић Радисава Предраг, Сузић Дмитра Душан, Шеговић Василија Вишеслав, Вучковић Тодора Ђуро;

капетани I класа: Велац Ивана Милан, Бокулић Ивана Иван, Божић Саве Драгоман, Чогурић Вукзидина Мирко, Гругурић Антона Јосип, Исаковић Властимира Жарко, Јанковић Радосава Божицар, Јовановић Миловоја Цветко, Кљајић Велимира Милун, Ковачевић Миле Симо, Маштровић Ђирица Миљенко, Милетић Михајла Чедомир, Нешић Јеремија Милош, Новаковић Миодрага Живомир, Поповић Милоша Петар, Раткушић Мехмеда Шефко, Становић Светислава Бранислав, Томчић Михајла Јован, Вулановић Марка Милорад;

капетан Стефановић Живана Вукашин;

заставници I класа: Алексић Сафранија Стојадин, Бујић Алексије Сава, Чолаковић Хасаа Алија, Ђировић Мијаила Милун, Димитрић Божицара Душан, Горупић Драгутина Леополд, Грбић Миле Љубомир, Гргић Јозе Никола, Илијевски Ристе Ставре, Јованчевић Милована Велимир, Кипић Милосава Душан, Марковић Милана Милорад, Матошић Николе Антон, Месар Стеве Иван, Мишић Есаде Хасан, Михајловић Милорада Недељко, Михајловић Дамјана Видоје, Мирић Новака Мићо, Мишкевић Милана Бошко, Нећак Николе Петар, Никитовић Веселина Грујица, Пузовић Милије Миленко, Спасић Ђуре Радивоје, Тепић Михајла Јован, Станковић Душана Симиша, Тришић Саве Милутин, Вучковић Светислава Боро Вуковић Дамјана Никола;

заставници: Блажевски Ристе Стојмир, Драшковић Милована Миладин, Јаѓић Дује Антуц, Кнежевић Вучете Младен, Курељушић Анђелка Ђорђе, Миљун Стевана Ђуро, Павловић Дане Гојко, Петровић Живана Цветко, Шимановић Карла Карло;

воени службеници II класа: Јеремић Ивана Марта, Репанић Луке Марија;

воен службеник III класа: Михоци Стјепана Викторија;

СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО СРЕБРЕНИ МЕЧЕВИ

потполковник Вранешкић Ивана др Ђуро;

капетани I класа: Божић Милоша Василије, Булевац Фране др Младен, Чудић Ђуре Ђуро, Драгашевић Душана Периша, Форцан Радомиро Милош,

Јагетин Марка Марко, Јошовић Петра Божићар, Корица Николе Љубомир, Милосављевић Живадица Марјан, Мирчетић Станка Милутин, Обрадовић Марка Илија, Ранковић Радована Томислав, Пантелић Василија Милорад;

Писар Пере Милан, Пребег Павла Маријан, Станисављевић Јована Зоран, Стевановић Станка Станојло, Тафра Стјепана Дамир, Татић Миливоја Иван;

капетни: Ајдиновић Прокопа Петар, Бабјак Андрије Пало, Баришић Јосипа Милан, Будеш Луке Иво, Ђаковић Станка Боро, Ђорговић Стеве Борис, Ѓсратовић Милорада Драгорад, Јокић Боже Иво, Копрена Милосава Томислав, Михаљевић Мате Мијо, Остојић Богољуба Милан, Петровић Драгомира Александар, Спасојевић Спасоја Милоје;

поручници: Кењало Срете Душан, Кујовић Рахме Салко;

заставници I класа: Алексић Стевана Александар, Бабљак Васе Миладин, Грујић Ђорђа Светомир, Халованић Адолфа Драган;

заставници: Анђелковић Драгослава Миомир, Бајруши Аџије Даут, Чомић Милована Предраг, Херцег Антуна Антун, Јањетовић Раде Алекса, Миливојевић Уроша Милорад, Ракочевић Батрића Слободан, Шашић Петра Гојко, Васић Милутина Здравко;

постари водници I класа: Балановић Петра Живојин, Бегин Седка Џемаил, Дрчар Јоже Драгутин, Дробина Анте Жељко, Ђорђевић Божићара Станимир, Џакула Стевана Богдан, Георгиевски Стоимана Драги, Гвозден Владе Здравко, Илић Душана Милан, Куртањек Ивана Јосип, Липуш Ивана Ранко, Мијајловић Светомира Радишан, Младеновић Чедомира Миодраг, Наумовски Наума Славко, Парезановић Адама Мирослав, Поповски Петра Цветко, Радић Божићара Јован, Радловић Драгутина Драго, Расулић Момчила Драгољуб, Ристич Добросава Бранко, Станојков Пане Благоје, Стаменковић Станка Миливоје, Солдо Николе Младен, Трпеза Исуфа Рифат, Зораја Милана Милан, Зорић Стеве Милан;

постари водници: Адамов Драге Митке, Чепић Радојице Православ, Додош Радована Јован, Халужан Милана Славко, Игњатић Драгутина Душан, Илковски Војнеза Заке, Јовановић Каменка Зоран, Настов Блажа Киро, Лајтман Драгутина Иван, Недимовић Богдана Драган, Перкушић Ивана Недељко, Ракичевић Раденка Вучина, Шеговић Славка Јосип;

воен службеник III класа Брајовић Ивана Марија;

воен службеник V класа Арежина Стојана Војислав;

воен службеник VI класа Брљак Андрије Јосип;

граѓански лица на служба во ЈНА: Брумец Колмана Иван, Фербер Елвина Бранко, Михаљич Ивана Иван, Оцвирек Николе Звонимир, Рајачић Милана Драган;

— за залагање и постигнати успеси во работата

СО МЕДАЛ НА ТРУДОТ

граѓански лица на служба во ЈНА: Адамовић Стојана Мирјана, Андабака Фране Предраг, Анчић Роке Зорица, Бабић Зорана Мара, Балтић Миланз Михољка, Барбир Милана Павеа, Басарић Мате Злата, Чоп Богомира Ивица, Добричић Николе Божићар, Фабијанић Левослава Леа, Филчев Ивана Драгица, Фриц Јосипа Иван, Газдић Драгутина Иван, Голуб Бранка Стахија, Хорват Мелка Фране, Хорват Мате Мато, Југ Милана Јосип, Кајтез Миливоја Стојанка, Кнезовић Драге Рената, Кнежић Драгутина Стјепан,

Кокот Ивана Владо, Контек Јурија Јурај, Костелац Мије Јосип, Кухарић Јосипа Фране, Лукачек Јосипа Јосип, Маљан Јосипа Милош, Маршанић Владимира Даница, Модрушан Антона Фране, Мраовић Јована Милан, Наранчић Раде Нада, Огризовић Јована Петар, Олић Иване Барица, Пејчић Ивана Штефица, Писк Вјекослава Вера, Поткоњак Јове Петар, Радовић Хелене Цветка, Рожич Стипе Стјепан, Содар Јакоба Славко-Вјекослав, Стакор Алнеза Бранка, Стиперски Фране Бранко, Стојановић Бранка Анита, Шкреблин Ивана Барица, Шорак Алојза Босиљка, Шпехар Антона Марија, Таталовић Николе Илија, Тодоровић Михајла Тодорка, Тумпа Карла Томислав, Васиљ Фране Јосип, Витуљски Јанка Бранка, Вукелић Вида Милован, Зајец Јосипа Винко;

— за примерна работа на развивањето на полетот за остварување на поставените задачи, како и за покажување старешински и војнички особини што служат за пример на други

СО МЕДАЛ ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ

капетани I класа: Долинац Златице Дамир, Обједовић Бранка Драган, Стојковић Петра Часлав, Трифуновић Саве Александар, Вучковић Тривуна Радивоје, Зрилић Томе Миленко;

капетани: Булић Драгише Светислав, Цуро Хомида Фикрет, Филиповић Настаса Радивоје, Кнежевић Милана Душко, Копач Милана Бранко, Косијер Петра Ђуро, Мањухат Ѓрге Жељко, Мајкић Зиди Душко, Мештровић Мате Томислав, Миловановић Драгомира Драгољуб, Рубинић Ивана Душан, Савановић Јове Мирослав, Стефановић Верољуба Александар, Стевић Ранђела Ђока, Спакић Сабита Садик, Булић Бошка Драган, Живковић Видака Зоран;

поручници: Адемовић Бајрама Кемал, Чивић Нурија Вахид, Ђукић Симеона Драгомир, Георгиев Радослава Душко, Хајрић Мехмеда Бахрудин, Калањ Стеване Јован, Лудошки Живе Живица, Милетић Драгише Градимир, Новаковић Живорада Срђан, Остојић Рајка Милош, Пешур Радоша Боро, Поповић Боже Мамчило, Радовић Милована Драгољуб, Стојановски Димитрија Пецо, Трављанин Садика Мидхад, Влаховић Мире Драгутин;

заставници: Јовичић Милана Стеван, Медић Перс Перо, Петковић Петра Стојан, Васовић Славољуба Здравко;

постари водници I класа: Аврамовић Будимира Милан, Каленик Мартина Ђуро, Ољача Ђуре Јово, Радновић Радојице Радосав, Смољановић Милана Гојко, Тисај Болте Ђуро, Заклан Петра Драган;

постари водници: Баучић Стјепана Златко, Ђакић Миле Томо, Ерак Љубисава Вино, Филиповић Мате Илија, Хаџиселимовић Шахира Мустафа, Ивковић Саве Срећко, Калеш Ивана Фране, Ковачевић Миле Раде, Ковачић Стевана Андрија, Кукољ Боже Миодраг, Миленковић Љубише Слободан, Мудрић Петра Вељко, Тепша Саве Саво, Томажић Рудолфа Душан;

водници I класа: Адамовић Драгољуба Родољуб, Бакић Петра Жарко, Божић Радована Слободан, Дергић Едхеме Јусуф, Дробњак Николе Мирослав, Ђокић Алексе Боривоје, Дудуковић Милоша Васан, Голуб Младена Младен, Хорват Матије Марјан, Јовановић Витомира Миладин, Маличевић Расима Хампо, Матаковић Јанка Божићар, Мемишевић Обрана Хамил, Милошевић Станимира Иван, Млађан Милоша Чедомир, Поповић Раде Милета, Продановић Јована Станко, Пуповац Петра Бранко, Рудинац Југослава Милутин, Савић Драгића Радисав, Стојанов Ратка Драгољуб, Зеџ Слободана Рајко;

граѓански лица на служба во ЈНА: Абрамовиќ Маринка Даринка, Божиновиќ Петра Луција, Дончиќ Нанче Милојка, Игнац Винка Неда, Јаук Бранка Јосип, Јелић Стјепана Марица, Јурић Николе Зденка, Кисељак Стеве Милица, Коларић Милана Милка, Коњевић Стипе Ана, Ковачић Вјекослава Милка, Кошута Станка Босилка, Кричка Љубомира Милан, Љуботина Јуреја Весна, Љубановић Стјепана Иван, Манојловић Васе Миле, Марковић Стјепана Велимир, Мартиновић Марка Јован, Мишић Илије Данило, Миличић Анте Надалија, Мика Стеве Иво, Новосел Изидора Звонко, Новковић Пане Љубо, Његован Томе Иван, Њежић Фране Аница, Одобашић-Крпан Јакова Бланка, Олић Шиме Јосип, Орешковић Фране Иван, Павковић Антуна Драгица, Патафта Мате Мирко, Пејић Јосипа Иванка, Продановић Милана, Стака, Радојчић Мије Делфа, Ракоција Јуре Иван, Рашић Драгутина Ђорѓо, Релић Душана Душанка, Ренко Антона Марија, Симић Живојина Славољуб, Стојановић Стеве Ђоко, Субошић Пере Недељко, Сушнић Благоја Мирјана, Шелебај Стјепана Драгутин, Шемић Мустафе, Ибрахим, Шунић Мате Иван, Тесла Стеве Душан, Тубић Младена Гојко, Турк Јосипа Јосип, Узелац Стипе Ката, Зјекић Хусеина Садета, Живчић Фране Мато;

— за особено истакнување во познавањето и вршењето на војничките должности и за примерно војничко обнесување

СО МЕДАЛ ЗА ВОЈНИЧКИ ДОБРОДЕТЕЛИ

поручник Миловановиќ Сретена Љубомир;
водник I класа Ристовски Ристе Марјан;

— за особени заслуги врз ширењето на братството меѓу нашите народи и народности во создавањето и развивањето на политичкото и моралното единство на народите и народностите

СО ОРДЕН БРАТСТВО И ЕДИНСТВО СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

потполковник Герковиќ Ѓорѓа Богдан;
воен службеник II класа Бојовиќ Јована Слободан;

— за особени заслуги во изградбата и јакнењето на вооружените сили и за особени успеси во раководењето со единиците на вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, во нивното зацврстување и оспособување за одбрана на независноста на Социјалистичка Федеративна Република Југославија

СО ОРДЕН НА НАРОДНАТА АРМИЈА СО ЗЛАТНА СВЕЗДА

полковник Бољевиќ Сава Владимир
потполковници: Лазић Драгутина Томислав, Марковић Ђуре Константин, Спасојевић Жарка Павле, Влаховић Јована Никодин;
мајор Мугоша Божа Драгутин;
воен службеник II класа Татар Марка Павле;

СО ОРДЕН НА НАРОДНАТА АРМИЈА СО СРЕБРЕНА СВЕЗДА

потполковник Лакичевић Марка Драгослав;
мајори: Дивовић Авде Адил, Ђукановић Велимира Михаило, Јовановић Витомира Мирослав, Јашић Милана Радивоје;

капетани I класа: Адамовић Андрије Милан, Јанковић Јанка Бранко, Јовановић Вуколе Јагош, Костић Глигора Петар, Станојевић Станоја Милоград, Стевановић Љубомира Ненад, Стојановски Насе Стојко, Тахировић Салиха Салем;

поручник Динић Ислама Але;
заставници I класа: Добровић Мата Душан, Кљајевић Милинка Глигорије, Мимовић Веце Велимир, Степановић Светозара Милутин;

заставници: Булатовић Петра Радован, Ѓировић Јована Зоран, Драгаш Бошко Драгомир, Кадрић Рашида Нусрет, Караџић Раденка Витомир, Митровић Зафира Марјан, Вулевић Милете Бранислав;

постари водници I класа: Мадић Милоша Петар, Нешевски Велка Гоце, Панчић Душана Зоран, Поповић Драгутина Петар, Топаловић Илије Томо;

постар водник Петровић Драгише Слободан;
воен службеник IV класа: Калезић Милоша Станко, Приморац Јосипа Мирослав, Самболец Вјекослава Владимир;

воен службеник IV класа Калезић Милоша Видо;

— за особени заслуги и постигнати успеси во работата од значење за напредокот на земјата

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

мајори: Вуковић Јова Лука, Здравковић Атанасија Радивоје;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

заставници I класа: Бошковић Михајила Милојица, Дурутовић Вукосава Антоније, Тимарац Станоја Петар, Вујадиновић Станка Новица;

заставници: Ђоковић Милуна Милутин, Обрадовић Милутина Томислав, Шкундрић Милана Слободан, Тривунца Митра Милорад;

постар водник I класа Зоговић Милоја Слободан;

воен службеник III класа Јоксимовић Андрије Весна-Ивана;

воен службеник VI класа Милошевић Мана Милан;

граѓански лица на служба во ЈНА: Марковић Радована Владимир, Раичевић Алексе Василије, Рајковић Јагоша Радоје, Туфегџић Јарослава Миланка;

— за примерни заслуги и умешност во работата на развивањето на постојан полет заради остварување на поставените задачи во единиците со кои раководат, како и за создавање услови за постигање на исклучително добри успеси во своите единици и установи

СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО ЗЛАТНИ МЕЧЕВИ

потполковници Поповић Душана Комнен, Секуловић Ивана Вујица;

мајори: Бановић Нике Мирко, Чоп Јосипа Иван, Христов Кирила Велибор, Ивковић Љубисава Радомир, Јововић Милутина Митар, Марјановић Вучица Велибор, Панић Десимира Милун, Перишић Среќа Момчило, Ристић Радисава Средоје, Шофранец Влажа Ђорѓије, Вуксич Јефре Цвијетин;

капетани I класа: Антонић Антонија Александар, Бошковић Мирка Спасоје, Граховац Вукана Миле, Миловановић Марка Ђоко, Миловачевић Милоша Спасоје, Терзић Вида Властимир, Томић Павла Момчило, Вујачић Драга Момчило;

капетан Вујановић Којице Митар;

заставници I класа: Ђокановић Илија Саво,
Корач Јуке Зено;
воен службеник III класа Самарџић Радивоја
Саво;

СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО СРЕБРЕНИ МЕЧЕВИ

потполковник Ђерковић Светозара Слободан;
мајор Треневски Косте Ангел;
капетани I класа: Ђуровић Шћепана Љубо, Сто-
јковић Манојла Станиша, Татар Владимира Перо;
заставник I класа Остојић Петра Радивоје;
заставници: Ињатовић Стојана Радомир, Марти-
новић Крста Бранко;
постари водници I класа: Гајевић Марка Бла-
гоје, Јокић Видоја Љубомир, Орешчанин Душана
Душан;

граѓански лица на служба во ЈНА: Милосавље-
вић Лазара Милка, Петричевић Милована Воји-
слава;

— за залагање и постигнати успеси во работата

СО МЕДАЛ НА ТРУДОТ

граѓански лица на служба во ЈНА: Бешлија
Мехмеда Незим, Брајовић Душана Ана, Булатовић
Рада Слободан, Цветковић Лазара Надежда, Чун-
муљај Демуса Смаил, Ђоновић Миће Гослава, Ђу-
кановић Стевана Његосава, Ђуровић Милутина
Бранка, Филиповић Светислава Слободан, Гајић
Живојина Јагода, Главатовић Николе Бранка, Ико-
нић Раде Миле, Ивановић Стеве Љиљана, Ивичевић
Анта Иван, Јововић Блаже Мирјана, Караосмановић
Риза Нафија, Ковачевић Риста Зорка, Краљевић
Крсте Јован, Лојовић Николе Милосава, Малбашки
Сава Светислав, Перишић Радоње Миленко, Поповић
Ђура Вукица, Рачић Васа Славко, Радоњић Крста
Светозар, Ровчанин Тома Средоје, Савељић Јакова
Вишња;

— за примерна работа на развивањето на по-
летот за остварување на поставените задачи, како
и за покажување старешински и војнички особини
што служат за пример на други

СО МЕДАЛ ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ

капетани: Бајчета Милије Комнен, Брашанац
Новака Раденко, Ђокић Мехмедалије Ешреф, Ја-
ќимовић Милована Милован, Листичић Сава Жарко,
Мандић Бранка Борислав, Рибарић Војислава
Божидар, Стаменковић Стојанке Вујина, Шестовић
Радомира Светозар, Влаисављевић Луке Жељко;

поручници: Бољевић Петра Миленко, Куштера
Ивана Марјан, Шћекић Блажа Мираш;
постар водник I класа Поповић Илије Сло-
бодан;

водници I класа: Булатовић Илије Божидар,
Драгићевић Радисава Борисав, Голић Јанка Јово,
Јовић Митра Стеван, Радовић Николе Драган;

граѓанско лице на служба во ЈНА Бољевић
Војина Ратко.

Бр. 126

22 декември 1982 година
Белград

Претседател
на Претседателството на СФРЈ,
Петар Стамболиќ, с.р.

СОДРЖИНА:

Страна

556. Уредба за спроведување на материјална- та обврска на граѓаните и на основните и други организации на здружен труд за потреби на општонародната одбрана —	1277
557. Наредба за измена и дополнување на На- редбата за определување на деловите на граничниот појас во кои државјани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и странци можат да се дви- жат и да престојуваат без дозвола —	1281
558. Правилник за техничките карактеристи- ки на преносните и цевните радиостаници	1281
559. Правилник за техничките нормативи за надворешна и внатрешна хидрантска мре- жа за гаснење на пожари — — — —	1290
560. Правилник за техничките нормативи за стабилни уреди за гаснење на пожари со јаглендиоксид — — — — —	1295
561. Правилник за техничките нормативи за заштита од пожари и од експлозии при чистење на садови за запаливи течности	1299
562. Одлука за измена на Одлуката за изне- сување и внесување на ефективни динари во патничкиот промет со странство —	1301
Исправка на Законот за измени и дополненија на Законот за привремена забрана на располагањето со дел од општествените средства на општествено-политичките за- едници и на самоуправните интересни заедници од општествените дејности за потрошувачка во 1983 година — — — —	1302
Одликувања — — — — —	1302

